

Nókkur afintíri sem gjördu stíttustur-
eyja fjalla hreppi, í kringum aldamót
1900.

Skrifad þefur Sigurdur Halldórsson
þá í Skarðshlíð, nú á Laufásveg 47 Reykjavík.

cyri og vord nokkuð tal út af þessu. þá sagði jeg, það geingur yfir
 mig að þú skulir seta yfir þessu dag eftir dag og vera bæði hrepp-
 stjóri og orddviti í hreppnum þá sagði hann sýslumadurinn skipar
 mér það. þá sagði jeg, getur verið, en trúað gæti jeg því eins vil, að
 þú þorvaldur sjeið að segja sýslumanni einhverjar óhróðurs sögur
 um sveitirngar íttkar, og þá sýslumadur sje þá einhver rövill og dansi
 svo eftir íttka pipu. þá sa jeg að honum mislíkadi og hann sagði þú
 verður líklega látinn sanna þetta. þá sagði jeg sanna hvað þú
 þad, að jeg iminda mér að vinnubrögðinn íttkar minna á þorvaldseyr
 munu ekki vera öll sem heidarlegust. og jeg ætla að bæta því við, ~~et~~
 að mér finst það nokkuð undarlegt, að sýslumadurinn sem eingann
 þekkir hjer, og einginn hjer þekkir hann. skuli þirja á þessu,
 nokkru seinna er jeg uppi heygardi heima hjá mér. þá kemur til minn
 bóndinn nábúi minn sem heitir Ólafur, og segir að sýslumadur og Jón
 hreppstjóri sjeu komnir, og hafi sýslumadur bidd sig um hús og að vera
 vott því hann þurfi að yfir heyrja Sigurd nábíráðinn. hann sagdist
 hafasagt að honum væri vilkominn húsinn, en sagdist hafa bidd að
 láta sig vera laus^{an} við að vera vott, og þá hafði hann sent austur
 að Drangshlíð. þá sagði jeg alltaf er þú eins Ólafur minn við skulu
 bádir vera rölegir hvað sem ádimur, og í því er kallað á mig inn
 til sýslumanns, og í því kemur Þjórn í Drangshlíð, og segir nokkru
 atvörulegur hvað á jeg að vilja hingad, þá segir sýslumadur jeg ætla
 að biðja þig að vera vott á meðan jeg yfir heyrir hann Sigurd Flakk-
 órsson því hann Ólafur vildi ekki vera vottur. þá sagði jeg, þú
 var von af honum, hann hefur kannske hugsad að mér væri mög-

i því, en það er ekki tilfellið. því mj^{er} alveg samahvor er Þjörn
 eða Olafur og jeg vildi að þeir væru báðir vottar ef jeg er yfirkegnd-
 ur. því jeg vil mikið heldur að það sjen vinnur mínir, en óvinnur.
 nú fór sýslumadur að tala og minnasta það sem jeg hefði átt að seg-
 ja við útfallsgröftinn. og sagði að hreppstjóri Jón Hjörleifsson hefði
 sagt sjer að jeg hefði sagt að Þorvaldur á Þorvaldseyri og hann væru
 að bera í sig óhrödurssögur, og hann væri sá ravill að trúa því og
 mundi því dansa eptir þeirra pipu. þá sagði jeg, hefur þú þá
 borid sýslumanni svoa söguma hreppstjóri gödur. jeg veit þú manst
 vel að jeg sagði trúad gæti jeg og svo fr. og hafði upp þau sömu
 orð og áður er sagt. og ekki veitir það migi trinni hjér eptir að vinnu-
 brögðinn íkkar á Þorvaldseyri muni ekki vera öll sem heidarlegust.
 og þú manst vist eptir því Jón hreppstjóri þegur þú komst á heim-
 ili mitt og tveir menn að rir, og sagdir að jeg hefði farid fram að
 Krökvelli til að spana hana steinuöru upp til að prata. jeg veit það
 að jeg átti ekki að spana hana upp til að prata. og líklega ekki
 ráðleggja henni að medganga, en jeg skal medkennast það að jeg
 er ekki alveg saktlaus af því sidarnefnda. og fyrir það held jeg
 þuin hafi medgeingid. þá sagði sýslumadur þetta^{er} satt þin er óvi-
 inn að segja mj^{er} það. Jón hreppstjóri steinþagði og sagði ekkert orð.
 ekki veit jeg hvort sýslumadur bókadi nokkud af þessu, jeg held
 heldur að hann hafi ekki gjört það. og ekki hefur það verid nefnt
 við mig sidann. jeg ætla að minnast meira á áður nefnda steinuöru
 í Krökvelli þin var ordinn gömul bjó með manni sem Þjetur hjét
 það var fyrirmörg^{um} árum þá bjöggju þaug í Tomu húsi á sama stad og

Sauðarkvíslinn frá Þorvaldseyri standandi og er sá stáður kallaður Svabba-
 múlur áður nefndur Pjetur fór út á Þyrarbakka en á heimleiðinni var
 hann tekinn fastur og fluttur að Þorvaldseyri. og þá meðgekk hann að
 þegar hann var í áður nefndum múla það ^{var} einn veturinn að þau höfðu
 ekkert áta en harðindi og ófördum jörðina þá tók hann eina veturgamla
 kind frá nágranna synum. svo var þetta nefnt vid steinvöru hin var þá í
 Þrókvelli ein heima með eitt barn. (tökubarn) hin var þá nokkuð stífl og vildi
 ekki meðganga. hin átti eina dóttur þá gípt kona. hin kom til minn grát-
 andi og sagði mér að mamma sín væri nú lögst í rúmid og ætti svo bágð hin
 væri alen heima. bið að taka næstu nágranna hennar fasta svo eingiun-
 getur hjálpað henni svo spurði hin mig hvort jeg mundi ekki vilja skryppa
 til hennar og tala vid hana. svo ég lofaði henni því. svo fór jeg til hennar
 og þá var hin óköp mædd og sagði mér að þeir segdu sjer að Pjetur væri búinn
 að meðganga einhver óköp og mætti því nærri geta hvort jeg vissi ekki af því
 líka. þeir segja mér ekki hvað það er. en segja þú vist veist það þú átt að
 segja okkur það. en vid ekki þjer. en svo sagði hin mér að hin vissi um eina
 kind og það eru nú síðin morgin að vid tókum hana. jeg sagði vid hana jeg má
 líklega ekki ráðlegga þjer neitt. en þó átta jeg nú samt að gjöra það. og er
 það það. að jeg held að það sje best fyrir þig að meðganga. því þar sem
 Sýslumadurinn er eins strangur eins og hann er vid alsaklausu. þá má biðast
 vid að hann verði strangur vid þig áuminga útslitinn kevenmann þar sem
 þú ert þó sek. jeg held þú verdir rólegri ef þú gjörir þetta. og jeg held að
 þessi von min hafi ræðst. jeg held að mér sje óhætt að segja það. að þetta
 voru þar einu manneskur sem sekar fundust af öllum ^{þeim} fjölda sem
 teknir voru fastir. þó hjelt Sýslumadur alltaf áfram allann veturinn

Það voru margir af þessum sem celludu að róa úti Vestmannaeyjum um vertidina en var þá bannað það, þeir máttu ekkert fara út úr hreppnum það mátti segja að allt væri eim og volaði. og allar bjargir bannaðar. jeg reindi að hugga fólkid eins og jeg gat. því jeg vonaðist alltaf að allt mundi lagast. en því miður réttist það ekki. jeg skrifadi stótmönnum og tjáði honum hvörnig farid væri með hreppinn. en það hafði einga þidingu. hefur að líkindum trúad öðrum betur en mjer. flestir sem teknir voru, voru bláfattekir. þinn þeirra voru skrifud upp og allt kirksett. svo jeg held að það sje óhætt að segja að margur hafi átt bagt. Eptir summálinn fór jeg úti Vestmannaeyjar. og fór með nokkrasem bagast áttu. Vid teptustum úti eyjum 4. daga. en ekki vorum vid fyr landfastir en maður kemur frá þorvaldsegri og ökkur sagt að systumadursje kominn og að hann skipi mjer og þeim sekumönnum sem jeg hafi farid með úti eyjar að koma tafarlaust upp að þorvaldseyri. þegar vid komum heim að þorvaldseyri þá er komid kvöld þá er kallað á mig inn. þá segi jeg hinum að fara heim því þeir þurfi vist að fara að sofa þar sem vid vorum leingi ^{þinn} að vaka. svo þegar jeg var kominn inn þá fara þeir heim. þegar jeg kem til systurmanns. sje jeg þegar hann fyr að tala vid mig að það er snúdur á honum. og svo birjar hann og segir vid mig, þú fyrst að fara með þessa sakamenn til Vestmannaeyja jeg segje. það er satt. þá segir hann ^{hann} ekki þinn að heyra að jeg var þinn að banna þeim að fara út úr hreppnum. þú en jeg trúdi því ekki þá segir hann af hvörju gastu ekki trúad því. jeg segje jeg veit að þú ert strangur vid fangama þina. en þó trúdi jeg því ekki, að þú vildir helst að þeir dædu úr hungri í kofunum. þá segir ^{hann} þeir áttu að leita

1. Þetta var á laugardagskvöldi.

til hreppstjórans. jeg sagdi það voru þeir binnir að ^{gjöra} voru jöfn
 soltnir eptir sem að ur. þá segir hann. er það satt Jón hreppstjóri
 þá segir Jón það er nú farr^ð að minka hjá myr líka. þá segir systu-
 madur. það var ekki ráðlegt að fara með þá til eyja. og það einmitt um þann
 tíma sem von var á Þóstskipinu. þá sagdi jeg. er systurmadurinn svo grunn-
 ur að hann hugsir að þessir áumingar fari að strjúka. jeg skal segja systu-
 mannum það. að það getur vel sked að hann heyri það að þeir veslist
 uppi kofunum sínum heima en hann frjettir það aldrei að þeir fari að
 strjúka úr landi. en hvönig sem þessu er nú varid. þá hugsadi^ð að myr væri
 þetta leiðilegt. í vetur þegar þú varst búinn að taka alla fedgama í steinun
 fasta og konann lægst í rúmið. þá skrifaðirdu myr brjef sem vara oddrita
 og sagdi myr að sjá um heimilið. og þvi hugsadi jeg að jeg mætti edgafnval
 ætti að hugsa um fleiri heimili sem eru stöð í sama eimdarskapnum
 og svo er jeg nú líka kominn með þá heim aftur. svo nú getur þú nú gjört
 við þá það sem þjer synist og þjer þikir söma best. svo var myr sagt að
 fara út en ekki mætti jeg fara heim um kvöldið. þetta var á laugun
 dagskvöldi. þegar frjettist daginn eptir að jeg var ekki kominn heim
 þá sendir Einar bóndi á Rauðarfelli skindibod um hreppinn og bidur
 ímsa menn að finna sig. og eptir skamma stund var kominn þang-
 að stór hópur manna. og var efri fundarins að þeir skildu ekki
 láta þá skömm eptir sig liggja. að láta hann sigurdi í skardhlid vera
 leingi birðann inni á þorvaldseyri. og mundi vera best að leggja eld
 í kofa skömmna og drifa systumann að minsta kosti úr fir Markar
 fljót. fundurinn var snemma á sunnudaginn og ætludu þeir að gjöra
 þetta á mánudagsnóttina. nú frjettist þetta fljótt að þorvaldseyri

hvað tilstæði og þá var jeg vissum að þeir urðu fölnvert hræddir, og sendu
 í hasti út að Holti og báðu prófast að fara austur að Rauðfarsfelli og reina
 að afstíra þessum ósköpum. prófastur á stað og ridur í einum sprett
 austur að Rauðfarsfelli. þegar hann kemur þangað þá er einginn maður
 úti svo hann ber á dir hjá áðurnemdum Einar, því hann mundi vera
 fróðastur um þetta, það komid til dera en Einar er þá að lesa hús-
 lestur, prófastur bidur úti á meðann, þegar Einar var búinn að lesa
 kemur hann út. nú fer prestur að tala við hann og spyrja hann hvort
 það væri satt sem fólk væri að segja að þeir væru að hugsa um að ráðast
 á sýslumann Einar segir, já komist hefur það til orða, og þó það kann-
 ske verði ekkert í þetta sýni, þá máttu segja sýslumanni það, að ef hann
 heldur áfram þessu verkefni sínu sem hann birjadi á strags sem hann kom
 í sýsluna, og sem þjer er eins kunnugt einsog mjer, þetta hefur geingid
 í allann vetur, og jeg held að sumarið atli að birja líkt, hann kom hingad
 í hreppsinn eins og annað illhveli og tekur hvörn af öðrum alsak-
 lausa sem ekkert kafa honum til saka gjört, er það furda þó
 mönnum sárni, að sjá þessa auminga bláfa'teika sem eru að berjast
 fyrir lífinu með orlegu móti, vera drifna upp að þorvaldseyri, og kvöldur
 bar jeg held mjer sje óhatt að segja öllum kvölum, eða þikir þjer það
 merkilegt af honum að fara að taka Sigurd í skardsklid fastann
 undir eins og hann var landfastur, fyrir það að hann fór með þessa
 menn til eyja, jeg held að það hefði verið higgilegra fyrir sýslumann að
 fara eftir því sem Sigurdur hefur sagt honum, heldu menn að hatast
 við hann, er jeg held það að hann kafi, Sigurd aldrei undir þó hann
 sinist ekkert fara hart, já prestur minn skáladu kvedju minni til þeirra

og segdu þeim hvað jeg sagði þjer. svo kvæddi prestur kom að þorvalds-
 eyri á heimleiðinni hefur vist sagt ferðasögum. þegar prófastur var
 farinn, þá var mér slept. jeg sá þá ekki systumann. jeg kom til Ein-
 ars á Raufarfelli, og þá sagði hann mér hvað hann hafði sagt við prest
 og sem áður er ritad. jeg segi ekki hefur iktur verið alvar að með að
 brenna kofa greidd. þá brosir hann. og segir auðvitað ekki niina
 heldur gjörðum við það til að vita hvað þeim irði við. og til að vita
 hvort þjer irði ekki slept. á mánu daginn var heldurenn ekki
 manna reid um hjeradid. því nú var farid að smala þeim og reka
 heim að þorvaldseyri. sem þeir hjeldu að hefdu verið helstu upp-
 hafs mennirnir að samkomunni daginn áður. nú var að heyrja,
 að þeim fundist þeir hafa nokkud verkefni að glíma við. það sagði
 mér maður sem kom að þorvaldseyri um morguninn og talaði við
 þá. þeir sögdu honum að nú skildu Eyfjellingar þófa að sjá. að nú
 væri þó til lögregla í Rangárvalla sýslu. en kvörnig sem því
 hefur verið varid. þá var öllum slept strags nema einum. en
 eftir því sem þeir sögdu sjálfir frá þessir sem smalað var, þá
 hefur verið vist nokkud einkennilegt samtalið í húsinu á þor-
 valdseyri þann dag. og ekkert heyrdist um það síðar. en þessi sem
 ekki var slept. var ungur piltur um trítugt besti piltur og ebrulegur
 eftir aldri og var einkastod móðursinnar (sem var bláfatæk) og ingi
 sistkina. þeir höfdu heyrt það, að hann hefði verið eitthvað orðhvati
 á áður nefndum fundi. nú fór systumadur að yfirheyrja hann. og
 spur hann að, hvað hann hafi sagt á fundinum, þá segir pilturinn
 eins og þið vitið þá á jeg heima á sama bæ og fundurinn var haldinn

svo þegar allir voru komnir saman þá geing jeg þangad, þá heyrir jeg að
 þeir eru að tala um hvað eigje að gjöra við systlumann, þá segi jeg, jeg skal
 segja iðkurr það, þið skuluð reina að ná stóra pokanum hreppstjórans,
 (það var grúflega stór poki sem þeir létu búa til ef einhver irði óþægur
 þegar þeir voru að smala fólkinu þá skildi hann i pokann Jón hreppstjóri reiddi
 alltaf hann alltaf, var því imist kallaður Jón með pokann eða poki)
 og létasystlumanninn i hann, binda svo pokann uppá Flest og fara með hann
 útyfir Markarfljót og láta hann svo á vestri bakkann á fljótinu, og ef þið
 hittid einhvörn á leidinni þá skulu þið kalla upp og segja gjettu hvað er
 i pokanum. Svá fór jeg inni bæ, og vissi ekki hvað gjördist, eptir þetta,
 svo var þessum manni ekki slept heldur mátti hann nú vera alt vorid útá
 þorvaldseyri ~~alt vorid var i jarða bótum~~ þegar ekki var sjövedur, en reri þegar
 sjövedur var, og fiskaði opt vel, en móðir hans bjargarlaus heima, svo vetur-
 inn eptir stemdi móður hans, systlumanninum fyrir sattu nefnd systlumadur
 mátti ekki á sattu fundinum, svo skrifaði hinn til Reykjavíkur og bad um setu
 dómara, en því var ekki sint, Nú ætla jeg að koma með álitid syni horn
 hvörnig var farid með sumu fangana, böndinn Jón Valdasón i Steinum
 var i gæstlu vordhaldi i 5 vikur lá alltaf i sínum fótum út á timburhús-
 lofti og hafði ekkert i kringum sig nema eitthvað af segla drust-
 um, sjekk ílt og litid að jeta opt skjalfandi af kulda, það voru 3 synir
 hans hjá honum heima allir fyrir imann, tvi tugi, þeir voru allir
 teknir sa yngsti sidast, hann var að reina að gegna skepnurum
 hann var einn morguninn tekinn frá þvistarfi forugur og blauttur
 og farid með hann ásturað þorvaldseyri, og spurður að því hvort
 hann vissi ekki hvort foreldrar hans eða nágrannar hefði ekki
 1. og varð því að fá sveitarstírke

stóðid eintvörju sem hann vissinn en þegar dreingurinn vissi
 ekkert þá varð sýslumadur illur við hann segir að það sje best að
 láta hann úti Hlesthús og vita hvort hann mun þá ekki betur þeg-
 ar þú ert þinn að vera þar. svo er farid með hann úti blautt og
 forngt Hlesthús og þar er hann ~~hann~~ látinn vera allann daginn þar
 að til um kvöldid, þá er hann sóktur og farid með hann til Sýslumanns
 þá segir sýslumadur við hann. veist þú nú skki eitthvad meirar um
 það sem jeg var að spyrja þig um í morgun, þittururinn átti þágt með að
 tala af þvi hann skalf svo mikid af kulda. en stannar þvi útiur sjer
 ónei mjer var ekkert sagt í Hlesthúsinu. svo var nú öllum ~~fedgunum~~ fedgunum
 haldid föstum konann var ein heima vissi ekkert hvadgjördist á þorvaldi
 eyri. var veikbigd fyrir og lagdist í rúmid. og þá skrifadi sýslumadur mjer
 sem vara oddvita, þvi aðal oddvitinn voru forfalladur, að jeg átti nú
 að sjá um heimilid. og hann sagdi í brjefinu að hann gæti ekkert sagt
 um hvær fedgarnir mundu losna. jeg fór daginn eptir útad þorvaldi
 eyri og áttadi útad steinum. en þegar jeg kem þangað, þá er kominn
 þangað bóndinn Magnús í steinum. sem nú bir í Klausturhólum.
 og er að tala við sýslumann. um heimili Jóns Valldasonar. og segir
 að konann liggi í rúminu dauðveik og nærast á eingu. þá segir
 sýslumadur það eru eintomar kennjar hin er ekkert veik það er
 best að hella ofan hana mjólk. þá segir Magnús það verður einhver
 ammar að gjöra en jeg. jeg gjöri það ekki. þá segir sýslumadur það er
 ekki annað enn gaudarskapur að gjöra það ekki. jeg bað Magnús fara
 úr heimilid. og jeg er vissur að það var spurid til ^{hins} (svolhet konann) að bað
 Magnús og kona hans voru ágætis menn. og hjúkruðu henni svo vel.

en altaf bjó hún að þeirri legu á meðan hún lifði og varð alldrei nærri
 jafngöð. svo var þeim logsins slept og meðgeingu ekkert sem ekki var
 von. því jeg er viss um það, að þang hjón voru ekk þjöfött. svo nokkru
 seinna stefnir Jón systlmanni, en hann mætti ekki, svo skrifadi
 hann sudur og bad um mann sem gæti haldið málinu áfram, en Jón
 fjekk ekkert svar. Einn af þeim sem tekin var fast hjét Gudmund-
 ur og bjó í ystabæli þegar átti að taka hann þá var hann í Öyr-
 arabakkaferd, svo það var setið um hann þegar hann kæmi heim
 og þegar hann var kominn heym að timgardi þá var hann tekinn
 fastur, það hittist svo á að það var bæði stormur og rigning svo að
 hann var alveg gagnbrepa, hann var í skinnsokkum þeir voru full-
 af vatni svo hann fór úr þeim og helti úr þeim vatninu, og lagði
 þá á timgardinn, hesturinn með klifjumum fór sjálfur heim að bæ-
 um, en Gudmundur reid hinum með þeim að þorvaldseyri, þegar
 þangad kemur þá er hann rekinn inni Hesthús og bíður þar inni
 þetta var nálægt klukkann 10. f. m. þarna er hann svona til reika
 þangad til umdagsetur, þá er þitad um hann, og þá liggur hann í
 allri forinni á hesthúsgölfinu að kominn dauða nú er hann samt
 borinn inni bæ og háttadur og lagdur uppi rúm, hitud mjólk og
 látið í hana brennivín og reint að koma því ofanni hann, svo
 smá hjarnadi hann við, en opt óskadi hann eftir þetta að hann
 hefði dáið á hesthúsgölfinu, heldurenn að verða að lida allt það sem
 á eftir kom, nú er honum haldið áfram á þorvaldseyri og reint að
 láta hann meðganga, hann hafði þrjú vinnuhjú, þang voru öll tekin
 og þeim sagt að hann væri búinn að meðganga svo svo mikid, þang

voru yfirheyrð hvört í synulagi. en þang sögðust ekki vita til að hann hefði
 tekið eða komið með ófrjálst heim að heimilinu. svo fóru þeir heim til hans
 yfirheyrðu konu hans sem þá var rúminu. það mátti segja að hún væri
 yfirfallinn í sullaveiki og var því oft liggandi þó þó ekkert kæmi fyrir
 hún meðgekk ekkert þang áttu eina telpu eitthvað 10. ára gömul þeir
 spurðu hana, þeir leitudu smá smöglega þjöfalent. en allt var árangurs
 laust. það var bróður hans bændi í Hrítafellskotu besti maður. hann var
 orðim fullorðinn og töluvert brjóstþungur. Sijslumadur lét taka hann
 hittasta í vestann gaddbil. það er þá til þess, að hann segje sjer ef hann
 viti um einkvörja orðvæðni um hann Gudmundbróður sinn. þessi maður
 var hjet Ólafur. og hann sagði mjerað hann hefði sagt, sem betur fer viti
 jeg það ekki. og jeg ^{vona} að þeir sem vilja segja satt um hann verði mjersam-
 dómá. og jeg get hugsað að hann bróður minn megje segja eins og fleiri
 Gud sjer og prófar hjartað mitt. það sem illgjarnir meina. og ikkur
 er best að fara með hann. eins og þið erud mennirnir til. og ikkur þiðir
 heppilegast. nú er farid með hann í verelsi þar sem er brotinn ríða á
 móti vedrinu og bílgusannstöð altaf inná hann. og þarna var hann
 þangad til langt framman á vöku. hann heyrir hláturinn öðru hvoru til
 þeirra þar sem þeir seta við vindrikkju. þá er geingid fyrir dinnar svo
 hann kallar. og það er opnad það er þá þorvaldur hann segist segje
 jeg sje að jeg muni vera hjer fangi jeg er búinn að skjálfa hjer í allann
 dag. og þarf un. líklega ekki mikid meira með. að deyja úr kulda. en
 þið ráðið gjörðum ikkur. þá var hann látinn fara inni badstofu svo
 mátti hann fara heim komst það með veikann mátt var fía dag á röli
 svo lagdist hann alveg. og dó eptir ríma viku. ekki var Gudmundi

Samt slept einu sinni i stormi og rigningu voru kindurnar hans teknar úr
 fjárhúsinu og reknar uppá þorvaldsyri og látnar standa heilginn dag í for, uppi
 kvíð í einhvörri rjettarnefni, og menn feingnir til að skoda þær og gæta að
 hvort þær væru ekki undannmarkadar, en allt var það árangurslaust, en hann
 flæmdur úr einum stað í annan, þetta gjekk allann veturinn um vorid
 var hann láttinn um tíma úti Hvolthrepp til Jóns Þornasonar hreppstjóra í
 Vestri Gardauka. svo tindi Sjálmurður í mistlegt til sem skildi gjöra hann að
 tukthúsmanni. Gudmundur bað mig, að vera svorramann sinn og jeg gjörði það
 og skrifadi það varnarstejal, að jeg hugsadi að einginn maður gæti dæmt Gudmund
 sekann. á meðann þeir gjördu ekki varnarskjalid ógilt. jeg man ekki þvad sjálm-
 ur dæmdi hann lengi í tukthúsid en yfir rjetturinn dæmdi hann í
 rímt missiri. hann fór það um haust, og kom úr því eftir sumarmál,
 manudi áður en hann ^{kom heim} Ágúst Jón Fljörleifsson hreppstjóri að það ætti
 að halda uppboði yðstabæli, og ætti að selja Þrjú Hross og fje. þegar
 Þárdur bondi í ytri skógum frjetti þetta þá fór hann til hreppstjórans og
 bað hann að losa sjer að borga honum málskosnad Gudmundar í pen-
 ingum, en Þárdur fjekk það ekki hjá Hreppstjórannum, svo kom uppboðs-
 dagurinn hreppstjóri fær menn til að smala ánum, og reka þarinni
 fjárhúsid, hann ætli að selja þær seinast. Þárdur í ytri skógum keipti
 kúna og 2 hross. og gaf Gudmundi, þegar hann kom heim, eftir man-
 ud, þegar hann var búinn að vera nokkera daga heima, þá var hann
 að eigna eitthvaditum hagana og sjer þá að fjárhúsid er bírgt svo hann
 titur inni það og þá liggja þar mig minnir ellefu cer daudar, þegar
 hreppstjörinn hugsadi að hann væri búinn að selja nóg í málskosnad-
 inn, þá voru þessar cer eftir svo þegar hreppstjóri sem seinastur
 1. því nú var ekki annað fólk í ysta bæli, en konann í rúminu og dóttur
 þeirrar

för frá húsinu. þessu ekki kleift þeim út. þá urðu þetta afliok þeirra. auminga Gudmundur það var heldur köld heimkominn konann liggandi í rúminu og barnid yfir henni báðar grátandi búið að selja þessar fáu skefnur og einginn björg nema það sem kom úr kinni sem Þárdur gaf þeim. svo reindi hann að vera kjör á jörðinni einhvörnvegin á meðann konann lifði. sem var stutt eftir þetta. og þegar hinn var dárinn kom hann barninu til vandalaussra matvinnung. en sjálfur fór hann á hreppinn til aður á sál og líkama og andadist svo gamall og saddur lífdaganna. Einn daginn var það nokkuð eftir jól að systumadur og Jón hrepsjóri koma fleingridandi austur að Hrítafelli þar er tvíbili heitir amarr bóndinn Þorsteinn, en hinn hjet Tómas. systumadur gjörir bod fyrir Þorsteini og það er þá erindið, að hann bídur hann um að ljá sjer hús hann þurfi að tala við Tómas nágrenna þinn. Þorsteinn vísar honum á hlöðusegir það er búið að gefa það mikid úr þessari hlöðu að jeg held það sje nóg rúm fyrir ikkur í henni. svo gjörir hann bod til Tómasar að hann vilje fá að tala við hann. þegar Tómas kemur fara þeir með hann í mi hlöðuna þegar þeir eru búnir að vera með hann þar koma þeir út og á bak hestunum og hafa nú Tómas með sjer. einginn veit neitt hvað erindið er. enn einginn vonadist eftir gödu, þó ótrúlegt væri því Tómas og kona hans voru ágætis hjón. sem öllum var velvid sem kintist þeim. sem voru þó eði margir því á durenna að það kom ver slun í Víki á Mirdal. þá sóktu flestir skaftfellingar í kaupstað úti Eyraarbakka og þá var áfangastadur við Hrítafells garða og þjóðvegurinn lág um hláid á Hrítafelli. og þá ffjekk mangur þirstur að drekka hjá þeim hjönum. mjer var það vel kunnugt því jeg var á næstaða í 16. ár. og þá var hann og synir hans líka

fúsir að fylga ferdamönnum yfir þá nafntogudu Jökulsá á Sólheimasandi þegar hún var í blóma sínum, en Tomas atti stóra og sterka hestasem klufu heldur rösklega ströumcirritar það var einusinni að Magnús sem nú er bóndi í Steinvörðum sonur Tomasar fylgdi fólki austur yfir ána (hann var þá hjá föður sínum) þá var kona í hópnium áinn var ákaflega mikil. Magnús reid við hlið konunnar, í miðri inni hórasar hesturinn hennar, og konann úr söðlinum, en í því nær Magnús með annari hendi í hana setur hana fyrir framann sig eins og ekkert hefði í skorist, og ekki haggadist klarinn sem þau gátu á, þeir sem með voru, urðu undrandi yfir þessu þrekverki Magnúsar. Ef nokkur les tinur þessar þá get jeg hugsad að þeir haldi að jeg munni vera búinn að gleima síslumanni og fjelögum þans þar sem þeir ríða út að þorvaldseyri, en það ekki tilfellið, mér finst það vera mér alltaf í fersku minni, maður frjetti ekki meira af þeim þenna daginn, en daginn eftir kemur Jón hreppstjóri og biður að finna Katrínu (kona Tomasar hjét það) hann er sendur frá síslumanni til að segja henni tíðindinn, hann heilsar henni vingjarnlega eins og vant var. Katrín var leingi vinnkona hjá honum aðurenn hún gíptist og kom sjer þar vel, hann segir sæl og blessud Katrín min, nú er maðurinn þinn búinn að sverja rangann eid, verður nú að fara í Tukhusid vist í 5. eða 6. öv, en hann að líkindum af þer það ekki, heldur þú að þú hugsir um að halda áfram að búa, hún gat namast komid upp orði fyrir gráti, og segir jeg hef líklega um annad að hugsa fyrstum sínum, heldur en það hvort jeg bi eða bi ekki og sjekk inni bæ, en hreppstjóri fór á bak og út að þor-

Valdseyri. jeg er nærri vissum það, að ef nokkrum manni hefur verið
 vorkun. þá var Katrinnu og börnum hennar það eptir. ^{þetta} hún átti 3. börn
 það yngsta á 14. ári áður nefndur Magnús. og hin litla eldri, það
 var einginn Vægd hjá Systlumanni. heldur ~~er~~ lætur hann nú Tomas
 vera fyrst á þorvaldseyri, og svo í Eystri Skögum allan veturinn
 nema hann kom og var heima dælitinn tíma um sumarmálinn
 - og þá sagði hann okkur kvörnig það gjekk til í heylböðunni Systlu
 madur birjadi því að spyrja hvað opt hann hefði farið á fjöru, og hvað
 opt væri farið á ári til jafnadar á fjöru. þá segir Tomas það man
 jeg ekki jeg er hjer fæddur og hef alltaf verið hjer. jeg vil spyrja Systlu
 manninn að því, hvort hann muni getað ætlast til þess að jeg muni
 þetta, þá fer Systlum. að spyrja hann að því, hvort hann viti ekki
 um þjofa hjernaíkringum hann, eða hafi hugmind^{um} að svo sje. þá
 segir Tomas: myr þiki þetta nokkud einkennilegar spurningar. en
 það er eins og með fyrri spurninguna að jeg veit það ekki. þá segir
 Systlum. Viltu sverja það. þá segir Tomas myr þikir ólíkt að Systlumad-
 ur hefist þess, að það sje farið að brúka svordaga í svonamiklum
 hjeðom. þá segir Systlum. honum að sverja og segir Jóni að halda á honum
 hendingu. - Nú er Tomas tekinn og farið með hann út að Skála til
 Einarssonar hreppstjóra sem þá bjó á Skála. sjera Hjartan pró-
 fastur í Hótti þjónaði þá líka Eyvindarhóla presta kalli. þegar hann
 ætlaði að ferma börnin í Eyvindarhólum, þá bað Tomas hann að
 lofa sjer til kirkju. því þá-átti að ferma Magnús son hans, en
 prófastur þordi það ekki vegna Systlumans, og lofaði honum því
 ekki að fara til kirkjunnar. jeg man ekki hvað langt var komið
 1. Tomas átti jördina sem hann bjó á.

fram á sumarið þegar honum var lofað að fara heim, en úr því var
 hann ekki tekinn, svo bað hann sýslumann að lofa sjer að velja sjer
 Svaramann, en það fjekk hann ekki, ekki man jeg hvað sýslumaður
 dæmdi hann langann tíma í Tugthúsið mig minni 3. mánaðum afri-
 aði dómnum, sá dómur var þannig. Sýslumaður gjörði ekki Tómasi rjett-
 og er því best að brot sýslmans bæti upp brot Tómasar, en Tómas skal
 borga allan málskosnað sem var nálægt 200. kr. jeg hef ekki vitað
 dómnum sem ekki er von. en ein kennurlegur þiki mjer þessi dómur, það
 er sagt, sýslumaður gjörði Tómasi ekk rjett. og það orjettlæti átti að borg-
 a sök Tómasar þá er það svo að skilja að dómurarnir hafa þá álitid
 að Tómas hafi svarið rangann eid, þá synsit mjer það hefi verið þreinn
 a, þegar um svomiklasök var að ræða að þeir hefdu báðir tekið út sína
 hegning, og svo báðir borgað málskosnað, og það sjá allir heilvitamenn
 að sýslumaður braut á móti Tómasi, en Tómas ekki á móti sýslum-
 annni. Hvörrigsem þetta var, þá voru þessir stríðsdagar Tómasar þá á
 enda, honum leid vel eftir þetta, var viltur og elskadur eins og áður
 börnin komu stupp upp urdu góðir og duglegir menn og lidur vel
 Katrin hetti ekki að búa og fjón fjekk ekki jörðina, svo eftir nokkuð
 mörg ár þá lagdist Katrin í lungna bólgu og vartalin af, þá
 sagði Tómas maður hennar jeg hef opt bedid Guð að að jeg mætti fara
 heimur heiminum á undan henni Katrinuminni, en jeg held að hann
 að etli ekki að bænheyra mig, svo komst hin á fætur en var alltaf
 ontöluvert lasinn, 3. vikur af sumri þá lagdist Tómas í lungna
 bólgu, lag í viku og dó, svo lagdist Katrin aftur, vveik nokkra
 daga og andadist, svo voru þau lögd í sömu gröf.

Það var ein jörd i hreppnum sem het Rauðsbakki hún var litill partur af stóru Borgareigninni. Jón hreppstjóri atti þá jörd. þar bjó þá kvænni maður sem het Margrjet var þá búinn að búa i 10. ár. hún tók við jörðinni þegar fadir hennar hætta hann var búinn að búa þar i mörg ár eður, nú var hann kominn yfir áttrædt lagðstur i kór og búinn að vera mörg ár blindur, þessi maður het Þorsteinn. hann atti son sem Magnús het hann ámdaðist á besta aldri og lét eptir sig konu og 4. börn öll yng. þá tók fadir hans ekleina og börnin og öl þau upp sem sín börn. nái þegar þessi saga gjörðist, voru 2. af þessum börnum hjá föðursystir sinni Margrjeti. þeg hún tók við jörðinni voru börnin ekleina uppkomin, nú voru þau öll uppkomin. og farinn þaðann nema þessi áður nefnd. hann het Þorsteinn og systir hans Hlerdis bæði bestu menn. jörðinni fylgdi svolititill fjöru deill úr stóru Borgarfjöru. þeir voru þá 7. sem bjöggu á Borgartorflunni. og þessir jandarpantar sem þeir bjöggu á máttu segja voru bæði litlir og ónitir sem von vará. því stóru Borgarland er mest allt kandi sjó. og nú búa þar ekki nema 3. ¹²²⁰ það var þá regla undir austur Fjöllum að þar sem margir bjöggu á sumu jörðinni, sem víðast var þetta 5. og 6. þá mátti hvör sem fann hirða leigulidagagn. það voru sumir sem aldrei fóru á fjöru. þókti það ekki tilvinnandi að vera að því överu snath og finna optast ekkert. svo öllum eða flestum þókti þeir vilá því komur sem nentu að fara á fjöru þó þeir hefðu eitthvad fyrir það. og svo mörkudu þeir ef þeir fundu eitthvad störra og sögðu frá ef þrofti. að koma því um sjó. og það var optast það litid sem rak á þessa fjöru stubba, að það hefði verið litill hluturinn þegar búid var ~~var~~ að skipta því i 5. og 6. stadi. þar sem leigulidagagn var víðast ekki nema 4. áttur. og það sáu margir að það var ekkert söm atvinna, að fara kannske langann og vordarm veg og má segja

hafa ekkert i öðra hönd og þó er það skilda leiðin að gjöra það. nú var
 ádurnefnd Margrjet ein af þessum leigubidum, hún lét fara af fjöru nokk-
 ud opt, því þar var stuttur fjöru vegur, einusinni fór Þorsteinn á fjöru
 og fann 4. ~~ána~~ langann planka, en hann fann ekkert annað þá reiddi
 hann plankan heim og næst þegar Jón Þórleifsson kom að Baudsbakka, þá
 sá hann Margrjet honum plankann, og sagði honum að Þorsteinn hefði reidt,
 hann heim þegar hann hefði ekki verið stórri en þetta. þá segir þreppstjóri
 það var vel gjört, jeg ætla að fara með hann heim til mín, því þó jeg eigi tíð
 honum þá getur það jafnast ef eitthvað betist við, það er hægt að ljá honum
 svo fór hann með hann austur að Skógum. svo var það ekki nemið meira og lídu
 þó nokkur ár, þangað til, Páll Þriem komi sísluna, en nú er það eitt af
 verkum hans að nú kemur hann og þreppstjóri með honum að Bauds-
 bakka, þeir fara inni badstofu, og fara að yfir hegra Þorstein gamla
 í rúminu. skrifarkann nú bónda á Baudsbakka og ljá hann þjóf
 að ádurnefndum planku og ímsu öðru sem hann átti að hafa stólið af
 fjörunni, og sem var á líkum grundvelti bítu, og með plankann, ávminga
 Karlinn sem vorðinn svo þrumur að hann gat valla reist höfudid frá
 koddanum varð áveg hissa og sagði vist tíð. svo yfirheyr^{hann} þorstein
 ingri, það er sama hann er sams~~okur~~ gamla mannum af sínum, enn ekkert
 er þetta nemið við Margrjeti, nokkru seinna var skrifad upp allar eigur
 hennar, en undir nafni bóndans Þorsteins Jónssonar á Baudsbakka
 nokkru eptir að biud var að skrifa upp biud og kirseta, þá kom jeg þang-
 að og við fórum að tala um þetta á stand, og eitt af af því sem jeg sagði
 var það, ekki skil jeg í, að það sje rjett hjá síslum, að hann skuli
 skrifa upp eigur Margrjetar undir þínu nafni Þorsteinn minn, og

þó jeg taki nú svotil orða, að jeg skilje það ekki, þá er það niðurstæði
því þar celtar hann að taka málskosnadinu, þar sem hann veit að þú átt
ekkert til. Þá segir Þorsteinn ekki getur það nú heitað að jeg sje ríkur
ekki er það annað, sem jeg á, en þjörinn sem hangir á þessum ^{ann}inga líkama
sem má heita að sje nú ekki ordinn annað en beininn, og þó systlumadur
fari að hirða hann, þá held jeg að hann hafisvo litid gagn af honum
því jeg er svo útstiptur í kláða svo það verður allt með götum, en það getur
sked að hann geti notað það í skó handa börnum sínum, svo bætir hann þú
við, maður verður að gera gaman úr því öllu, andvitað geti jeg nú ekki
gjört gaman úr því ef jeg væri sekur. Þáll systlumadur var ekki búinn
að ljúka við þetta verk sitt á þeim 4. árum sem hann var systlumadur
úr Rangæinga, svo Magnús Torfason sem fjetekek systluma áptir
Páli, varð að taka við því óklárudu, einkum að innkalla málskosn-
að, og var eimastadurinn ásamt fleirum, á Þraudsbakka. Margrjet
neitaði að borga fyrir födur sinn. Þá skipaði systlumadur hreppstjóra
að selja uppstórif aðar eigin þorsteinsbónda, (þorsteinninn gri áttu
eitt hvad af skefnum sem hann seldi og borgaði sinn hluta af máls-
kosnadinum.) svo auglýsir hreppstjóri uppboðið, en á uppboðið kom
hreppstjóri, og fáeinir menn þegar hreppstjóri fór að bjóða upp, þá bauð
einginn í neitt, svo hann varð að hætta, nokkru síðar auglýsir ^{nu} systlu-
madur að það eigi að verða uppboð á Þraudsbakka, en á það upp-
boð kom einginn, nema systlumadur Magnús Torfason, hreppstjóri
Jón Hjörleifsson, og bóndinn Þorvaldur Þjörnsson á Þorvaldseyrri
systlumadur bauð upp, en hinir keiptu, svo skaut Margrjet máli
sínu til Reykjavíkur, þar var það dæmt svo, að systlumadur hefði gjört

örjett og þeir sem kauptu cettu að skila því aftur. en þegar svona
 fór þá heimtar siðlumadur það af Þorsteini Magnússyni og hann
 borgaði það. því til eingra varhægt að flíja. svo fór hann til Reyjavíks
 um vorid sagdist ómugulega getað verið í Rangarvallasíslu. Þærði
 trjésniði, kom sjer hjér mjögvel. en dó á besta aldri fyrir nokkrum
 árum síðann. þegar hann var farinn frá Rauðsbakka varð Mar-
 grjet að hætta búskap, og fór til Vandalaúsra, svona gekk það fyrir
 mörgum í Stustureyjafallhreppi þaug herrans ár 1890-1895. það voru
 tuttugu sem siðlumadur dæmdi í tukthús. en mjér er óhætt að seg-
 ja margir 20. sem höfðu um sárt að binda, sem nærri má geta. þar
 sem margir voru vinir og vandamenn, og margir af þeim bunnir að lida
 sumu pínningar og þeir sem dæmdir voru. jeg held nú að jeg skrifaleki
 neira uppvið ekki að svo stöddur mjér finst líka að það sje til að vera óstöð-
 ugann. ef madur cetti að skrifa alla þá ranglæti's rollu. jeg ætla að geta
 þess, að þeir sem dæmdir voru, sem allir voru bláfatækir og urðu nú að borg-
 a mikinn málskosnad. hefðu víst margir farid á vonarvölu en það voru
 Mirdalingar sem hlupu undir baggann, en þó sjerstaklega Halldór um-
 bodsmadur Jónsson í Vík og lánudu þeim svo það voru flestir sem hjeldu
 áfram að búa. það var madur sem heirdi eitthvad um það um
 að ádurnefndur Halldór hefði lánad þeim mikid. og sagdi því við
 Halldór aldrei færðu þetta hjá fjallamönnum. það sem þú hefur
 lánad þeim, þá segir Halldór það eru þá minir peningar en
 ekki þínir.

Það voru margir sem voru ókunnugir undir Eyja fjöllum og þektu
 ekki þessar aðferdir siðlumanns. voru að hrása honum fyrir rögg-

semi og dugnad. og það var sattu að hann var röggsumur við þessa
 litilmagna. nei ætla jeg að komi með litid siniskorn kvad hann var
 röggsumur þegar heldri madur. og kunningar hans áttu í hlut.
 það var einusinni á sijslufundi. að sijslunemidinn kom upp með
 það. að skipa öllum hreppstjórum. að skoda allar skefnur bænda um
 sumaimalinn. nei var það gjört í. Austureyjaafjallahreppi. af Jóni hreppstjóra
 stjóra Hjörleifssyni niðum vorid. Las sijslumadur Þáll Þorsem upp skýrslu
 uma á Mannatalsþinginu. til að láta hreppsþia hezra hana
 þá er hin svo. að hja hreppstjóra og kunningum hans eru allar
 skefnur í ágætu standi. en hja þeim sem hann hafði kala til voru
 í slæmu standi. einn böndinn hjt Halldórjón hann bjó á Raudafelli
 brádduglegur og mindarlegur. hreppstjóri gat ekki haft hann eins
 og hann vildi og var þvi í kala við hann. þegar sijslum. er að lesa
 upp ádurnefnt skjal. þá er Halldórjón einn af þeim. sem átti að
 eiga kindur í slæmu standi. þá segir Halldórjón. af hvörju hefur
 þu skrifað þetta Jón hreppstjóri. að kindurnar minar hafi verið í
 slæmustandi. jeg get feingid noga votta að þvi að skefnur minnar voru
 í ágætu standi. og jeg misti ekki svo mikid sem eitt unglamb. þá
 skipar sijslumadur honum að þegja. (en Halldórjón var ekki vanur
 að gefa þeim eptir þegar hann fann að honum var gjört örjett. en
 ekki var hætt við þvi að hann gjörði öðrum örjett að fyrra bragdi)
 nei segir hann. jeg vil ekki að nokkur andskotans ligari sje
 látinn skoda skefnurnar minnar. þá segir sijslumadur það er best
 að reka hann út og stendar upp og hreppstjórim sem sat við hlið
 hans. þá sagði jeg. jeg ætla að biðja sijslumann að hlida á færim

ord sem jeg ætla að segja ádu enn þú rekið hann Halldórjón út. Þegar svona er farid með Halldórjón sem vist flestir sem hjer eru inni vita að hann fodrarmanna best hjer í hrepp. og á því alltaf fallegar skefnum. þá ætla jeg nú að leifa mjer að að skora á systlumann að láta löginn ganga jafnt yfir alla. og ætla jeg að kera það fyrir honum að hreppstjóri Jón Hjörleifsson misti svo mikid að það mátti segja, að kindurnar hans lögðu í hrúgum hordaudar útum jörðina. þá settust þeir báðir niður stempegandi. og höttu: alveg að reka Halldórjón út. Flau stíð eptir á systlufundi þá var farid að ræða um það hvort að cetti að halda uppi skoduminni. þá sagði jeg mjer finst að þessar skodanir sju alveg þidingarlausar, þó það gjöri samvirkusamir menn. kvad þá þegar það gjöra menn eins og sá sem gjörði það í Austureyja fjallahreppi, ^{sagði} og svo sögunna eins og hún gekk til á Mannatalspinginu. þá segir Þóður í Hala þetta er ljót saga, jeg vonast til að systlumadur láti þennann mann sanna þetta. þá segir systlum. hann var eitthvad að tala um þetta á pinginu en það hefur aldrei verid lagt skriflega fyrir mig. það var ekki meira talad um þetta á fundinum. þegar jeg kom heim þá sendi jeg svður þessa þurningu og bad að seta hana í Jsa fold.

Er það skilda systlumans að taka það fyrir. þegar það er kort munnlega fyrir honum á Mannatalspinginu, að einn bóndinn í hreppnum kafi drepidur hor mikid af kindum sinum. svarid var, já á ofannritadri grein geta menn sjed á hvad gödum grundvelli var bigd röggsemi systlumans. jeg ætla að geta þess að þegar Oddviti hreppsnefnarinn Jón Hjörleifsson fór að jafna niður gjöldum hrepps-
1. jeg var einn systlunefndarmadurinn.

um þetta sama flaust. þá fór hann frammi á það, við nefndina að það
 urdi að tækka á sjór, þar sem hann hefði mist svo mikild af kindum um
 vorid. þú þetta var tekið til greina. og var mikild tækkad á honum. svo það
 mátti segja að hann sektadi sveitunga sína fyrir það sem hann drap
 úr kor um vorid, því þeir urdu að borga það sem tækkid á honum.
 Árið 1891. var jeg kosinn Oddviti hreppsnefndarinnar þegar jeg var
 búinn að taka við bókum og skjölum hreppsins. þá fór jeg að ramsa
 það, þá sá jeg að það var vantalið á flunda skjölum, um 40. kr.
 Sjslumadur var skildugur að innkalla flundatollinn á manntals
 þinginu, og þegar hann var búinn að því, þá átti hann að afhenda
 peningana gjaldkera hreppsins, nú sje jeg að undir áður nefndri skýrslu
 er skrifad af sjslumanni. flundatollurinn er 170. kr. í stadinum sem
 það átti að vera 210. kr. jeg hugsadid jeg skildi ekki nefna þetta að
 svostöðu, og vita fyrst hvort sjslumadur lagadist ekki, og þetta upptot
 kanns mundi ekki hjadna, og hefði það ordid, þá hefði jeg aldrei nemt
 það, en svo na leid tíminn að ekkert breittist til batnadar, eptir þýðir
 árið 1892 fór jeg úti flólhrepp. en þá hittist á að sjslumadur er staddur
 ur í Hlemlu svo jeg kím þangad, jeg bad mann sem jeg hitta að vita
 hvort jeg gæti ekki feingid að tala við sjslumann. jeg fjekke fjekke
 það, mjer var visad til hanns inni stofu, jeg sagdi við hann það er úi
 erindid að vita hvort sjslumadur mundi nú ekki vilja gjöra svo vel
 og lofa þess ^{um} mánnum í ver (því ^{nú} fer bráð ^{um} að lida til vertidans) sem hann
 hefur kirssett undir fjöllumum, þá verdur hann illur og segir mjer kemur
 það ekkert við hann Jón Þjórleifson rædur því, þá segje jeg það datt mjer
 ekki í hug, hann vist lofar þeim ekki, hann væri þfarinn að segja þeim
 það

þur þvi þessir tímar eru komnir, þá segir hann, hann um það, þá
 hugsaði jeg ekki hlífir hann öðrum, og segje við hann, jeg ætla að tala
 við þig svó lítill meirra, þá gripur hann frammi, og segir jeg tala ekkert við
 þig nema með vottum, það vil jeg líka eins vil, þvi jeg ætla ekki tala
 það við þig sem ekki meiga allir heyrja, svo fór jeg Andrés bóndann
 og vinnumann hans Albert sem nú birti Teigje. nú segje jeg við sýslu-
 mann hvörning stendur á þvi, að það vantar 40 krónur uppá það rjetta
 af Hundatollinum, á ekki sýslumadur að borga hann allann, til hrepp-
 síns, þá koma einhverjar vöflur á hann, það geingur nú ekki svo vel
 að innkalla þessi gjöld undir fjöllumum, þá segje jeg, jeg var ekki að spur-
 ja um það, og mig varðarekkert um það, jeg var að spurja að þvi hvört
 hreppurinn ætti ekki allann Hundatollinn, fyrir utann það að jeg spurdi
 ekki að þvi, af þvi jeg vissi það ekki, heldur af þvi að vita hvað þi
 mundir segja, jeg fjekk ekkert hjá honum nema afgæding og ónot,
 svo fór jeg en sagðum leid, jeg skil hvörning það er lagad, nokkeru seinna
 fórum við eyfjellingarad ráðast í að senda tvö menn sudur í Beykja-
 vik, þó það væri er vitt og kosnadaarsamt um hávetur islæmri tíð og
 vegir eins og þeir voru þá, jeg tjáði Amtmanni hvörning hättad
 væri í sveitinni og hvað mikid tjón það væri af menn feingju ekki
 áreptir áir að leita sjer bjargarínokkurn hätta svo skrifadi jeg
 honum með hundatollinn og sendi honum afrit af skýrslummi,
 jeg sagði jeg hef nefnt þetta við sýslumann og ekki feingid ann-
 að en afgæding, jeg fjekk ~~af þvi~~ brjef frá Amtmanni, þar sem
 hann segir að hann hafi ekki vald til að lofa mönnumum í
 ver eða á annannhätt fara útúr hreppnum, þegar sýslumadur
 1. þá var Kristján Jonsson settur Amtmadur.

Leifir þeim ekki, en hann sagdist ætla að skrifa honum þrátt
 rjett á eptir kemur sýslumadur austur undir fjöll og lofar nú um
 tölulaust öllum að fara í Ver. hann gjörir mér það að hann vilje
 finna mig, þá er það erindið, að hann segist ætla að borga mér
 það sem að eptir standi úborgað af hunda tollinum, þá sagði jeg ertu
 þá farinn að sjá það að jeg hafði á rjettu að standa, við munum það
 vist báðir hvörnig samtíð för á milli okkar úti Hlemlu. svo jeg varð
 að snúa mér annað, svo jeg tek ekki við því af þjer, vist ekki að svo stöð
 jeg vil ekki fara að hilla með þjer reina, óráðvendni, og þó þjer þiki
 það kannske ekki mikil upphæð þessar 40. kr. þá held jeg að það sje þó
 eins mikid, eins og það, sem þú ert að reina, að gjöra þá þjofa fyrir
 suma fjallamenn, þá segir sýslumadur ætla þú þá að reita því að
 taka við því. ~~Þú segir þú~~ skrifað út manni um þetta og lét jeg hann
 ráða hvað hann gjörir með það, og á meðann það er óklár, tek jeg ekki
 á móti því.

Nú ætla jeg að hleipa hjer inni svolitlum kabla, sem kom fyrir
 okkur Austurregjellinga undir stjórn Magnúsar Torfasonar sem
 kom í sýsluna næst eptir Pál Briem, nú tekur hann Jón Valdason
 í stenum og pintir hann á þorvaldseyri, og jeg held að það sje okkur
 að segja það, að það var ekki vægd hjá Magnúsi, ekki man jeg hvað
 leingi hann var þar, einn daginn sem hann var þar inni borgaður.
 þá setti hann fótinn í eina riðuna í glugganum og stókk út og
 ætlaði að reina að komast austur að Skarðshlíð til mín, þá fór
 sýslumadur ridandi á eptir honum, og menn með honum, og kafa
 með sjer reipi, þeir náðu honum þegar hann var kominn hálf

Leid. þeir settu um hann reipid, teimdu hann að þorvaldseyri. þeir
 ríðandi. en hann gangandi. einn teimdi en hinnir ráku á eptir
 skömmu seinna. komu austur að þorvaldseyri, sýmir Jóns. sem voru 4.
 og ruddust inn til sýslumans. og sögdu við hann. ef þú steppir ekki
 honum fœdur okkar. þá er það í þinni ábirgd. hvað af því hlits. og ef
 þú hlíðir okkur ekki. þá skulu ekki allir ómeiddir hjedann úlfara
 við látum nú ekki. reka okkur eins og trippi. inni Hesthúsinu á
 þorvaldseyri. eins og þegar við vorum krakkar. það er naumast að
 madur fari sýslumennina Rangæingar. nú er Jóni Valdasyri
 slept. og það er eins og jeg sjái. alla fœdgana. þegar þeir gengu út
 frá ráðinu. óhætt að segja hvörgi kræddir hjörsi þrá. og ekki þórdi
 sýslumadur að taka þá eptir þetta. en opt fjekke sýslumadur og Jón-
 hreppstjóri Hjörleifsson. orð að heyra hjá honum eptir þetta. og það
 komst svolangt. að Jón hreppstjóri stemdi Jóni Valdasyri fyrir
 sáttanemd. þeir settust ekki. svo komst það fyrir sýslumann. og
 eptir því sem jeg komst næst voru rjettarköldinn nokkud einkenni.
 leg hjá Magnúsi sýslumanni. svo dómir hann Jón Valdason sekann
 svo afriadi hann malinu. landsýfir rjetturinn dómir Jón hreppstjóra
 sekann. hann á að borga Jóni Valdasyri. migminnir 30. krónur í sekt.
 Eins og áður er getid í tímum þessum. þá hlötnadist mjær það starf að
 vera Odditi hreppsnefndarinnar. þegar jeg var búinn að vera
 það í 2. ár. þá var útrunnid mitt tímabil. hreppsbandur báðu
 mig að vera leingur. en jeg vildi ekki gjöra það. en þeir kertu
 meira á mjær að gjöra það. og þá sagdi jeg. að jeg skildi gjöra það
 ef þeir feingju þarstein Jónson í Drangsklid og Þárd Bergsson í

29/372
 ytri Skogum. að vera kjöra. þeir voru þinnir að vera jafn lein
 í nefndinni og jeg, en þeir feingust ekki til þess, og þá varð jeg
 ekki heldur. jeg tók við Oddvita störfunum af Jóni hreppstjóra
 svo hann optur af mjer. eftir tvö ár geingur hann algjört úr
 inni þá verður Hjörleifur sonur ^{hans} Oddviti. hann bjó og býr enn í
 bænum í Skarðshlíð. þegar hann var þinn að vera nokkur ári
 Oddviti, þá kemur skjal frá honum til systlunefndarinnar, sem
 þeir náttúrulega lesa upp á systlufundi, það er efni brjefsins
 að hreppurinn eigje hjá mjer 340. kr. þriðjundrud og fjórtán
 krónur, sem sjeu inni standandi hjá mjer. síðann jeg var Odd-
 viti í hreppnum. jeg varð dálitid þessa þegar jeg heyrði þetta,
 segi jeg held að þetta sje ekki rétt. hjá Hjörleifi Oddviti hrepp-
 inni ekki svo mikid sem eina krónu, ^{hjá mjer.} þá segir systlumadur
 astu þá ekkert við þessa skuld. jeg segi ekki að hún sje hjá mjer
 en jeg held að jeg verði nú að geta svo líklega sem ólíklega, að
 það sjeu ekki peningar þeir sem hreppurinn átti hjá föður
 hans. því jeg vissi af því að hreppurinn átti töluverða pen-
 inguupphæð hjá honum þegar jeg hætti. svo urðu nokkrar umtal-
 ur um þetta, svo var úrskurdað að það voru kosnir 2. menn að
 saka gjördir minar. og varð fyrir valinu sjera Skúli Skúlason
 ur í Odda og svo á hann að fja sjera Kjartan prófasti í Hólta
 sjer. jeg var ósköp ánægður að allt mundi lagast þegar blessaðir
 arnir komu til sögunnar. jeg bað systlumann um afrit af brjefi
 en það gjörði hann ekki, þá datt mjer ímislegt í hug og segje hvar
 meining er það hjá systlumanni að vilja ekki láta mig hafa afrit

því. þá segir hann ekkert. þegar jeg kom heim þá nefndi jeg þetta
 við Hjörleif hvörnig stæði á þessu, að hann hefði farið að senda
 sýslunefndinni svonalagad skjal. eða sendist þjer það ekki eins lögu-
 legt að nefna það við mig áður en þú skrifaðir sýslun. þá segir hann jeg
 vissi að það hefði ekki haft nema þíðingu. því jeg veit að þú hefðir
 ekki farið að borga mér það. þá segir þú það er alveg satt jeg hefði ekki
 farið að borga þjer svonalagadann reikning. eða finst þjer það nú svo ósann-
 garnt af mér þó jeg gjörði það ekki. hugsadu þig nú vil um. svo þegar
 komid var nokkuð frammi á Sumarid. þá koma áður nefndir prestar
 til Hjörleifs. jeg hugsa að bráðum muni nú verða sent eptir mér en
 það er ekki gjört. svo eptir áði langann tíma fara þeir og Hjörleifur
 með þeim. svo um kvöldid þá kemur maður frá býstri Skógum til mín.
 og jeg biðinn að koma þangað. þegar jeg kem inn til þeirra þá segjer
 sjera Skúli nú er jeg og prófastur búinn að yfirfara gjördir Jóns hrepp-
 stjóra. og hann er búinn að gjöra hreint fyrir sínum dörum. hreppur-
 um á ekkert hjá honum. svo það hlitir að vera hjá þjer. þá segi jeg
 svo þú getid sagt hvað þursum við nú vitna vid. þú ert sá seki. en sýnid
 mér þá í hvörju er það folgid að það sje hjá mér. eða hafi þú ekki
 yfirfarið mína reikninga. þá segir sjera Skúli vid þursum þess ekki
 þegar Jón hreppstjóri er orðinn laus vid það. þá segje jeg þú veist það
 sjera Skúli að þú vorud kosnir af sýslunefndinni til að skoda aðlega
 mín verk. til þess að sýna mér og öðrum hvörnig reikningurinn er. og
 ekki var það hægara fyrir iðkur að skoda verk Jóns þar sem hann
 var búinn að vera mörg ár Oddviti. en jeg ekki nema 2. ár. mér finst
 jeg skulja þetta óskup vel. jeg veit að þú erud búinn að skoda mína

min Verk og það itarlega til að vita hvort þú finndur ekki eitthvað
til að fella mig með. og ef jeg tóri þá mun jeg þó sjá það betur þú
þarf ekki að segja mér allt tvisar. svo greip jeg sveitar bókina og
segi jeg skal sýna ikkur hvað er hjá Jóni Fljörleifssyni en þeir tók
það ekki til greina nema 50 kr. því það var ómuglegt annað og það
að Jón að borga fyrir næsta nýjör. þá segi jeg ekki eru þó sessar krónur
hjá mér. svo fór jeg heim og svaf vel um nóttina. á næsta Sýslufundum
er lesid upp, langt skjál þessu viðvikandi. sem áður nefndur prestur
höfdu í sameiningu samantekid. af málsku sinni og mannviti. og svo
þeir segjast uppá þeirra ærðg samvisku. hafi hafið sem rjettasta og
sannasta sem þeim hafi verid framast unt. mest allt áður nemt skýr
var til að reina að fella mig. en sumt af því var eintóm þó að
sem einginn gat botnadi. þegar sýslumadur er búinn að lesa það
segir hann við mig hvort jeg ætli en að **segja** að það sje ekki hjá þú
og hvort jeg ætli ekki að borga það. þá segje jeg já og aptur já
ir alla þá votta sem hjér eru inni. borga jeg ekki einn eyrir af þú
öðumdur. þá segir sýslumadur við mér til að höfda mál á þú
ur þessum manni Sigurdi Halldórssyni. en hvort eigum við að hafa
það opinbert eða saka mál. þá sega sýslunemdar mennirnir í einum
rómi að það sje best að hafa það ekki saka mál. þá segi jeg mér er
alveg sama hvörning þú hafid það. því það sjá vist margir að ef þetta
þje er hjá mér jeg þræti fyrir það. og þar á ofann segje það, að það sje
öðrum manni. þá sje jeg ekki betur en jeg sje sakmadur kvörning
það er birjad. mér er þá ekki vandara um en öðrum. við fjalla menn
erum orðnir vanir af sýslumönnum okkar að vera teknir fast

Sem sakamenn, þó titlar sju sakir. svo er Hjörleifi Oddvita skipað
 að að stefna mér fyrir sáttanefnd, nú segist jeg ætla að beraspurningu
 upp fundarmenn og er sú hvort þeim finnist jeg ekki vera kaldur og
 kærulitill fyrir þesum máli, því mér finst það edlilegt, að þeir trúi betur
 prestum^m og það þeim prestum sem æðstir eru í sýslunni, en mér, jeg segist
 vera saklaus. en þeir segja jeg sje sekur. jeg er alltaf eins og mér standi
 alveg á sama. jeg sje að málið er ekki bújád rjett. Jón Hjörleifsson var
 á milli okkar Hjörleifs Oddviti, hvörnig sem þetta^{er} þá skal jeg ekkert
 röfl gjöra í því efni. jeg ósktaeptir því að málið gangi sem fljótast. svo
 leid næsta ári að ekki var mér stefnt fyrir sáttanefnd, sýslumadur
 var á ferð það ári, þar austur frá þá kom hreppsnefndin saman og jeg
 var biddinn að koma þangað, þar var sýslumadur þar það var þá erind-
 id að reina að fá mig til að borga eitthvad af skuldinni. þeir segast
 skuli gefa mikid eptir af skuldinni, ef jeg borgadi itthvad. og Hjörleifur
 lofar að borga úr sínum vasa 60. krónur. þá segi jeg á það að vera
 fyrir það að jeg sagdi að krónurnar væru hjá honum födur þinum.
 svo leid árið til næsta sýslufundar, nú gjörist það, að nú er en á
 ný skrifad Hjörleifi Oddvita að ef hann er ekki búinn að stefna
 mér fyrir sáttafund, fyrir júnimánadarlok, þá skal hann sektast
 um 1. kr. fyrir hvörn dag sem hann latur lida úr því, nú kemur
 sá ákvedni dagur að nú á jeg að meta á sáttafundi Eyvindarhol-
 um 6. júní. 1900. sjera Jes Gíslason sem þá var prestur þar, var settur
 sáttamadur, því báðir sáttamennirnir voru forfalladir. jeg var ann-
 ar, en hinn var Jón hreppstjóri. þegar jeg kem á fundinn þá segje
 jeg við prest, jeg gæti nú gjört þennann þind ógildann þar sem þú ert

Sattanevndinn og líka einn af þeim sem höfðar málið á möti mínu, þar sem þú ert í hreppsnefndinni. en það er ekki meiningin að jeg ætli að gjöra fundinn ógildan. því jeg hef alltaf óskað að málið geingi sem þú en sú ósk hefur ekki ræðst hingað til. en nú fer það sjálfsgætt að ganga og mér finnst jeg hlakka til að frjetta hvörnig donurinn hans Magnúss Sýslumanns verður í þessu máli. ekki mátti Hjörleifur á fundinum hafa ljét mæta fyrir sig Þóðvar sem þá átti heima í Drangshlíð, en er nú baka í Hafnarfirði, hann var einn í hreppsnefndinni. Satt komst ekki á og var því málinu vísað til landslaga og rjettar. nú skildi maður hugsa að málið færi að ganga, en það var ekki tilfellið. það leiddi hvört árið eftir annað það var rætt um það á hvörjum sýslufundi. þá börðu þeir ein hvörju alltaf við. jeg flutti til Reykjav. vorid 1903. í tólftu vikun sumars, kemur oft nemdur Hjörleifur til mín og segir mér að nú mundi verða rekinn endaníturinn á málið. sem við birjast um á möti þínu. jeg bað Odd Gíslason málafærslumann fyrir það. jeg sagði mér sínist það. það er mál komið, og þó fyrir hefur verið. jeg var farinn að hugsa að þú mundud ætla að ganga með það til eilífðar. nokkrum dögum seinna ætladi jeg að ganga til Odds Gíslasonar en í því jeg ætlað fara, þá er maður kominn í forstofuna. og gjörir mér boð að hann vilje tala við mig. þetta er þá Oddur. svo jeg segi jaa þíu ætlið þá að taka af mig ómakid. jeg ætladi að fara að fara til þín. Hjörleifur í Skriðhlíð kom til mín fyrir nokkrum dögum og sagði mér að hann hefði biðid þig fyrir mál sem birjast fyrir nokkrum árum milli okkar Hjörleifs. þá sagði Oddur var Hjörleifur á ferð. jeg sa

já kom hann ekki til þín, jeg stöð í þeirri meiningu að hann
 hefði komið til þín þegar hann sagði mér að hann hefði látið þig fyrir
 þetta málefni, þá sagði hann, nei hann kom ekki til mín, hann
 barastkrifaði mér svo fór Oddur að tala við mig, og mér heyrdist á
 honum að þetta mundi ekki vera flókið mál, jeg spurði hann ekki
 að því, hvörnig það hljóðorðjefid sem þeir skrifuðu honum, mér
 fannst jeg allveg vita það hvörnig það var, svo sagði jeg honum hvörn-
 ig það birjadi, og hvörnig það hefur geingid, og jeg borga það ekki fyrir
 en ef það verður á mig dæmt að borga það, sem jeg vona að ekki verði.
 þá segir Oddur jeg sje það, að við verðum að fara að kniflast, jeg var
 því vil samþykkur, nú tíður sumarið, að ekki birjar Oddur, um haust
 id hittu jeg hann hjér á götu þá sagði jeg við hann, að ekki sje hann
 birjatur á þessu máli, sem eyjafjalla Oddvitinn bad hann fyrir,
 þá sagði hann nei jeg skrifaði þeim og bad um öll skjöl og skilríki
 málinu viðvikjandi, og fá ekkert, þá sagði jeg, þú mættu vita það, að
 þú færð það ekki, því þang skilríki eru ekki til, sem fella mig í
 þessu máli, þá sagði hann ætli að þeir hugsu að jeg sje Vitlaus
 að jeg munni fara að höfða mál á möti þjer og hafna ekkert í
 höndunum, þá sagði jeg, ef þerr vissu að þeir hefðu á rjettu að
 standa, þá er jeg viss um að það hefði ekki stadið á Magnúsi
 sýslumanni að reka málið, en þegar hann vissi hvörnig þetta
 var birjad og sá það að þeir gátu ekki haft mig sem rávil
 þá hefur hann hugsad að reina að hrinda þeim vanda af sjer,
 nokkuð laungu seinna hittu jeg en Odd á götu, þá segir hann
 við mig jeg held þú getir nú farið að sofa rólegur út af þessu máli

jeg sagdi, jeg hef altaf verið svo kærulams fyrir þessu máli að
 jeg hef altaf getað sofið fyrir því, svo höfum við Oddur ekki átt
 meira saman að selda, en þó við Oddur hettum að tala um
 þetta, þá hattu Rangveingar ekki að tala um það, það var víst
 flestum sýslufundum að eitthvað var rædt um það, svo jeg gjörði
 það eitt vorid, að jeg fór hjedann austur í Rangárvallasýslu til
 vera þar á sýslufundi, þá var Björgvin biinn að vera þar nokkrum
 ár sýslumadur, þegar jeg kom á fundinn þá bar jeg upp erindi og
 sagdi mjer væri farid leidast að heyra það, að sýslunefndinn í Rang-
 árvalla sýslu, skuli gjeta gjört svo litid úr sjer, að halda altaf vaka-
 andi þessu heidarlega máli sem þerr birjóðu á og ikkur er kunnug
 eins og mjer hvada máler, og hvörnig það hefur geingid, jeg hef heyrð
 að þið ræddum það á flestum sýslufundum sem þið haldid, og það veri
 uppá tiningnum hjá ikkur en þá, að jeg væri sá seki, sje svo, þið
 haldid þið ekki málinu áfram eins fyrir því, þið vitid þó það, að
 jeg hef alldrei reint að tefja fyrir því, heldur Óskad eptir því
 að það geingi sem ffótast, og það er aðal erindi mitt hingad í þetta
 sinn að skora á sýslumann og ikkur alla í sameiningu að halda
 áfram málinu rjettann laga veg, þangað til það er á enda heljod,
 þá stendur Sjera Skúli í Odda upp og segir það liggur hjér brjef frá
 Vigfúsi í Skógum hann ernúna Dreppsnefndaroddviti, og það er
 efni brjefsins að hann vill helst að sýslunefndin dragi strik yfir þess
 skuld, hvad segir þú um það Sigurdur? þá sagdi jeg þetta þið mjer
 nokkuð einkennileg spurning af prestinum hann hefur áður mjer
 um það að jeg sje sá seki, og nú spir hann mig um það, hvad jeg vil

gjöræmed það hvort eigi að strika yfir skuldina eða ekki. Jeg hef aldrei viljád láta strika yfir hana, og því er jeg hjer komin að jeg vil að dómstólarnir skeri úr því. og mjær þiki það líklegt að þið vildud það líka. og þið erud hjer báðir prestarnir þú sjera skúti og prófastur, þá finst mjær að þið ættud að herða á því ólíkt er að þið hafidfarid að segja ósatt. og bera rangann vitnisburd. nú ætla jeg að minnast lítid eitt á brjef Vigfúsari Skógum. helst gæti jeg trúad því að hann hefði aldrei skrifað þetta brjef. hvað vinnur þreppurinn inn með því þó strikað sje yfir skuldina? jeg held hann ^{sem} afn fátækur megji valla við þú og svo held jeg að þreppsneandar oddvitinn hafi ekki heymild að biðja um slíkt. það eru galdendur þreppsins sem eiga það. nú set jeg svo, að allir gjaldendur þreppsins í einum anda hefðu biðid um það að sýslunefndinn strekaði yfir hana, hefur þá sýslunefndinn leiði til að strika yfir hana á meðann á málinu stendur?

Það var nokkru áður en þetta síðasta átríði gjördist. þá fór jeg aust að Skógum til Vigfúsar þávar hann nýjrdinn Oddviti. jeg fór að tala um þetta við hann. og sagði hann skilði skrifastjórnarráðið hann þífti ekkert annað að gjöra en biðja um að málinu væri haldid í áfram. en hann vildi vera alveg laus við það. og sagði jeg held að maður megje fátta varlega nú um stundir. svona reindi jeg á ímsa vega en lítill varð árangurinn. það var auðvitað ein leið en sem jeg hefði getað reint að fara. sem jeg gjörði ekki. og það var að jeg hefði sjálfur skrifað í stjórnarráðið. en eins og áður er sagt þá gjörði jeg það ekki og ætla jeg svo að enda þennann kaþla með þessum orðum. Fleira veit sá fleira neimur.

Nú ætla jeg að færa mig um setu að minsta kosti með hugum og
ferðast um Holtakrepp, þar búi Magnús Torfason í Ströva, sjóráðgjafi
Ólafur í Hálfholti Þórhvaldur Álfþingismaður og Hreppstjóri í Hala
og Vilhjálmur Vilhjálmsson í Hlína koti hann var uppálinn í
Vesturlandeyjakreppi svo fluttist hann í Holtakrepp ^{gruðstúki}
það ann. og reistu þú í Hlínakoti, það var smátt og litlið fjórlegt
hann var bráðduglegur maður til sjós og lands. konann líka minn
arleg. það hlutskipti hennar, ^{var} að hún átti barn á hvörju ári, og þar
afleiddandi fátæk. því þó hann var duglegur þá gat hann ekki orka
því að geta unnið, optast einn, fyrir heimilinu, svo sem þörfinn úthverni
það hafa vist verið oft litlir skamtar. þó kvörtuðu þau ekki við reini
mann. hann borgaði til allra stjettu öll gjöld sem á hann var lagt, þegar
fór að lida að þeim tíma að þau yrðu sveitlög þá fóru Holtamenn
að lita í kringum sig, og vildu nú reina um allahluti fram að losna
við höpin. börnin voru ólíka mörg og árin. einn góðann vidur-
dag kemur Þórhvaldur í Hala hann var þá Oddvitti hreppsnefðarinn
austur að Skímsstöðum í Vesturlandeyjakreppi. hann létur sækja
þangað bæði Hreppstjóra og Oddvítakreppins. það er þá erindi þó
ar að hann segir að hann ætti að fara að láta flytja Vilhjálmi
í Hlínakoti og fólk hans austur til þeirra. því þeir vilje ekki að
hann verði sveitlögjafi Holtunnar, svo ræddu þeir nokkud um þetta
en endirinn varð sá að Hreppstjóri og Oddviti ^{báð} þórd að lofa honum
að vera, þangað til að hann þarf eða má til að fá sveitarstærki þá
látum við hann fá það eða tókum þau hingad til okkar. svo stóð
allir í bróðerni. nú lida nokkur ár Vilhjálmsbjö búi sínu eptir

sem áður hefði vist ekki komist á hreppinn, ef hann hefði lifað og
 og haft heilsu, en nú kom dauðinn, hann druknar við Hólta sand,
 nú var ekki um annað að tala, fyrir ekkuna, en flytja til Hreppsnefnd-
 arinnar, nú er sjera Ólafur í Hálfholti Oddviti í Hóltunum nú ridur hann
 austur í Landeyjar kallar saman hreppsnefndina og hreppstjóra, og seg-
 ir þeim nú að kirkja fólkid í Flúna koti, og synir þeim nú skriflegann sam-
 ing sem þeir þóður í Hála fjekk á áðurnefndum fundi, nú varð litid um
 varnir hjá Landeyingum, einn nemdarmadurinn hét Jón og er Halldór-
 son, síðann hann fór úr foreldra húsum hefur hann oftast átt heima
 á Strönd í Landeyjum, Jón Halldórsson hliddi á rædur mannaen þagði
 sjálfur á meðann hinir töludu þeir voru allir mjög óafgerandi, en held-
 ur var það í þá áttina að þeir mundu kannske taka við því, nú stendur
 Jón Halldórsson upp segir jeg held að jeg verði að tala nokkur orð hjér eins
 og hinir mennirnir, þeir eru nú búinn að ræða táluvort um þetta málefni
 en mjer þikur það takad að jeg ^{hef} ekki skilið þá vel, og veit þvi ekki hvort
 þeir er með þvi að taka þessa umtöludu fjölskildu eða ekki, en jeg ætla
 að segja prestinum það að við tökum ekki á móti henni, fyrst er nú
 það, að jeg held þid hafid ekki ^{getað} losnad við ~~hann~~ meðann bönðinn borgadi
 öll openber gjöld, sem á hann vorulögd, og svo annað ~~það~~ að hann átti
 ekki hjér sveit, hann var faddur úti Flóa í Hálskoti í Flóagablskhorfi
 og fór hjédann úr hreppnum áður en hann var búinn að inn vinna sér sveit
 presti varð daðitid hvert við þessi tíðindi en þó vildi hann ekki gefa
 sig og og hampadi alltaf skjalinu, nú talaði einginn orð nema þeir
 báð báðir hvorugur vildi gefa sig, og það endadi svo að það skildi leggast
 fyrir sýslumann, hvað gjörir svo Magnús sýslumadur, hann úrskur
 1. kona Vilhjálms heitir Gudny og á nú heima í Reykjavík. (dar.

/áður nefnda fjölskiöldu á Hólta ~~hrepp~~ en Jón Halldórsson rekur hann
 úr hreppsnefnd því hann vilje ekki hafa svona fólk í hreppsnefndunum
 jeg var nokkrum seinna en þetta skeði. nótt á Breiðabólstað hjá sjera
 Eggert, og þá sömu nótt var þar líka sjera Ólafur í Kálffholti, prestur
 úr voru að ræða saman um ímeslegt, og eitt af því er það að þeir fara að
 tala um nemdir þá sagði sjera Ólafur jeg held að allur hreppsnefndunum
 sjeru ekki vil skipaðar jeg átti svolitðerindi sem jeg þuofti að ráðgjafi
 við hreppsnefndina í Vesturlandeyjum, þú nefndinn kom saman
 og við fórum að ræða um málefnið. jeg varð abveg hissa það var eins og
 þeir væru vitlausir. nema bara hann Jón Halldórsson á Strönd jeg þuofti
 oft um það ^{hugsad} síðann, hvað það hefði að þiða að þeir væru með konum
 þó var það kinstingast af því öllu, að ekki var hann Oddvitrinn, nei
 haldid þið að þeir hafi haft vit á því að kjösa hann fyrir Oddvitrinn.

Þegar jeg nú kominn úti þá á égna að skrifa um nefndir, þá átti
 jeg niðar á framogrita um fleiri nefndir, ef mönnum kannske líkna
 það ekki ségja, opt má sattu kirt biggja, þá segje jeg það er abvegs sattu
 að það er opt mjög finst líka opt vera þörf á að leida sannleikann í ljós,
 hvort sem það er lof ed last. Nú átti jeg að segja frá, þegar jeg var
 Oddvitrinn á Austureyja í jalla hreppi árið 1891. þá bjó á 5. hundradum
 að fornu mati úr jörðinni Þraudafelli bóndi sem hetj Hróbjartur
 hann var bróður Oddssem bjó á Heidi á Rangárvöllum Oddvitrinn
 var einn af merkustu mönnum sem jeg hef þekt, og Hróbjartur
 var að upplagi mjög líkur bróður sinum, en hlutskipti hans var
 ekki líkt, í því tilliti að Hróbjartur var fátækur hann bjó á
 önitru koti og eignadist mörg börn, og ímsar á staðum aðrar sem

hann og aðrir fjallamenn urðu að liuta á þeim tímum, sem
 studdu að fátækt þeirra, það var fyrir mörgum ^{árum} áður en jeg varð
 öldhvíti, að Þróbjartur gat ekki borgað eptir kotid, vist ekki að
 fullu, þorvaldur á þorvalldseyri á jarðarpartinn, svo hann
 nefnir þetta við Hreppsnefndina, það varð samkomulag milli
 þeirra, að þorvaldur lofar því að Þróbjartur má vera kjör ef hrepp-
 urinn borgar jarðargjaldið, og því lofar hreppsnefndin, nú lid-
 ur þetta þegjarni þangað til árið 1891, þá byggir þorvaldur honum
 út, og skal Þróbjartur með allt sitt úsaf jörðinn í fardögum 1892,
 nú nefnir Þróbjartur þetta við mig, jeg sagði við skulum vera rólegir
 Þróbjartur minn, þjer legst eitthvað til, svo nefndu þeir sem með
 mjer voru í nefndinni, þetta við mig, jeg sagði það verður að taka því,
 þú vitid að þeir þikjast þurfa að gjöra sitt af hvörju tvi nú um stund-
 ir, nú leid og beid þangað til sumarid, 1892, jeg sagði Þróbjarti að
 seta kjörum og ansa því eingu, þorvaldur segði honum að fara, en
 þegar kominn var sláttur þá kom Þáll síslumadur til að halda upp-
 bod þar á stur frá, Jon hreppstjóri kom til min það var á laugar-
 dagskvöldi, jeg var úti á tími að slá, Jon var einn í hreppsnefnd-
 inni, hann segir við mig, það átti að fara að bera út, hann Þró-
 bjart, jeg sagði, nú, en var það ekki gjört, hann segir jeg bad um
 frest fram yfir helgina, jeg sagði er na tekud betra að bida eptir
 því, þá segir hann jeg bad um frestinn ef hækt væri að koma sattu-
 um á, þá sagði jeg og hvör á að reina það, þá segir hann þú áttir
 að reina það, þá segi, jeg, þjer er það nú nokkuð kunnugt að jeg er
 ekki vanur að sleika úr honum þorvalldi þegar hann fær villu-

köstinn, og jeg reini það vist ekki í þetta sinn, jeg auðvitað reini
 það svolítið fyrst að hafa hann með göðu þegar hann kom með ein-
 kvörja tírana. en jeg var ekki svo heppinn að það dugði, jeg þarf
 vist ekki að spyrja að því, að systumadur er vist þús að vinna
 þetta frágðarverk að bera aumingja Flóbjart út, hann segir
 hann gjörir það ef þorvaldur bíður hann, svo bætir hann við
 væri ekki gott að nefndinn komi saman og tali um þetta, þú
 ekki er gaman að fá hann með 8. börnum úta kveppinn, jeg sagði
 það getur vel sked jeg er ekki fjarinn að hugsa mig um þetta, en
 ef hann verður borinn út, þá vildi jeg helst að börnin hefðu
 verið 20. því þá hefði það þó orðið svolítið saga til næsta ba-
 ar hvað helstu mennirnir væru hlintir fátækingum um
 ír fjöllumum, svo reid Jon í burtu, nú kemur sunnudagurinn
 sjera Kjartan í Hólti þjónaði þá í Eyvindarhólum, og það
 hittista að honum bar að messa í Hólum, þegar jeg cettaði að
 fara að búa mig til kirkju þá kemur aðurnefndur Fló-
 bjartur til mín og segir mér, að það nefndinn cetti að halda
 fund vid kirkuna á víðvæðisjer og spir mig hvort jeg cetti ekki
 að koma til kirkju, jeg segi nei jeg cetta ekki til kirkju í
 dag, þú segir mér þjettirnar um leid og þú ridur heim, því
 fór jeg ekki til kirkju, af því mig langaði vita hvörrið útkom-
 ann irði á málinu hjá þeim, svo kemur Flóbjartur frá kirkju
 og einn nefndarmadurinn með honum, og segja mér tíðindin
 sem gjördu á fundinum, þeir sem fundinn sátu voru þessir
 nefndarmennirnir fjörir prófasturinn í Hólti, Magnúsi

steinum og Þorvaldur á Þorvaldseyri Magnúsi steinum
 var skrifarinn. fundurinn endaði með því. að þeir lofðu þor-
 valdi 200. krónum í peningum, og hálfum hlut eins og Þróbjart-
 ur fiskaði á næst komandi vertíð. til þess að Þróbjartur mætti seta í
 fríði til næstu fördaga. þá sagði jeg. jeg hefði getað gjört þig jandarlous-
 ann fyrirminna Þróbjartur minn. en þú færð að seta á kotinu leingur
 ef þú vilt, en til næstu fördaga. því jeg segi þjer það. satt. að hann þorir
 ekki ekki að láta bera þig út á meðann jeg er oddviti. og þó dættir mjör
 ekki tugaborga honum ekki svo mikid sem eina krónu af því sem þeir
 lofðu honum. Á jafnað fundi um haustíð. las jeg upp þarfirnar sem
 þurfti að jafna niður á hreppinn. en þegar jeg var búinn að því þá segir
 Jón hreppjóri nú er eptir sem við lofðum honum þorvaldi. hvað er það
 Jón sagði jeg. þá les hann það upp. þá sagði jeg. nú ertu að gera að gæfmi
 þinu. eitt hvádu ar jeg hálfvegis búinn að heyra það. en jeg hugsadi þeir voru
 að vita hvað jeg væri trúgjarn. og þeir mundu vera að skálda þetta. þá segir
 Jón þú verður nú samt að trúa því. því það er satt. jca setum nú svo að jeg
 trúi því. þá ætla jeg að sega ikkur það. að jeg læt ekki svo mikid sem eina
 krónu af hreppsfe til að borga svonalagadur skuldir. þá segir Jón. þú
 mátt til því þú ert einn. og því mikid í minni hluta. þá sagði jeg. þó
 þú segir þetta þá hefur það enga þidingu. það er andheyrt að þú hefur ekki
 vit á þessu. eð skilur það ekki. sem ernokkuð það sama. nú ætla jeg að reina
 að skjra þetta fyrir þjer. ef jeg hefði bodað til fundarins. og þið þá verid
 með þessu. en jeg á móti einsamall. þá mátti jeg til að láta ikkur. en þegar
 þið vorud að mousast við þetta. og jeg hvörgi narri og þið vorud að þessu
 á sumnu degi sem er þó bannað í lögum. svo þessi fundur ikkar er tórn

markleisa. svo finst myr þú ættir að vera mér þakklátur fyrir
 það að jeg samþykki þennann gjörning ikkar. mér finst það að ég
 leggt að þú skulir vilja heldur að hann þorvaldur þá þetta heldur
 hreppurinn þinn. þessi bláfataki hreppur. og ekki batnar ástandið í
 honum fyrir stimpilinn sem Páll Briem hefur sett á hann með fingur
 um sínum. jeg sagði einu sinni við hann Þróbjart að hann þorvaldur
 ur þir diekki að bera þig út á meðan jeg er oddi. og það mun rætast
 og það er af þvi að hann veit að hann getur ekki haft mig eins og þú
 vill. og hann veit það vil. að hann getur ekki látið bera hann út ef
 nokkur dugur er í hreppsnefndinni. það er hann sem á vald á þvi
 á meðan Þróbjartur birt á henni, það er ^{hinn} sem fékk leiði þorvaldur
 að hann mætti vera kjöra jördinni á meðan hann gildi eftir hann.
 svo þorvaldur getur ekkert gjört Þróbjarti. heldur á hann við hrepp
 nefndina. eins og sínir sig. á þvi að þegar jeg ljét sem jeg sær ekki
 eða heyrdi þetta ekki. og skiptimér ekkert af þvi. annað en það að jeg
 sagði Þróbjarti að vera sem rólegastur. og seta nú sem fastast. þá sagði
^{hann} Sjur til hreppsnefndarinnar. að reina nú hvort hann getur ekki feingid
^{hann} einhvörja sleiku hjá henni. en ekki nefnir hann þetta á mál
 við mig. ~~því~~ hinna nefndar manna eins og við vitum að
 er. nú segr þon hreppstjóri við mig. jeg ætla að biðja þig um að gefa
 mér það uppskrifad. að þú neitar að borga það. þá sagði jeg. já þú
 þú vildir fá það á mörg blöd. þá vori þjer það velkomid. svo um
 beturinn þá byggir þorvaldur Þróbjarti út fyrir jobinn en jeg
 ekki var við að það yrði meira.
 Nú ætla jeg að svölitlu afintýri sem kom fyrir undir fjöllum

meðann Hjörleifur sem áður hefur verið nefndur í tímum þess-
 um. ^{var Oddviti} Það var eitt haust, skömmu eptir að Hreppsnefndin hafði jafn-
 að riður, þá var það eitt kvöld þegar jeg var kominn uppi rúm að
 öll Hreppsnefndin kemur heim til mín og vill fá að tala við mig.
 svo jeg tók þá koma inn til mín, þeir heilsa mér, en jeg heyrði að þeir
 eru nokkuð áhyggjufullir, jeg fór að hugsa hvað það mundi nú vera
 sem væri á seidi, nú bjóga þeir og segja það er kominn upp slúdurssaga
 sem breiðist út um sveitina, og það berast böndinn að þjer, að þú sjert
 upphafsmaðurinn að henni þá segji jeg hvað er nú um að vera ef þetta reinit
 satt þá er að taka þvi, og það finst mér sjálf sagt að þar leiddi skellurinn á
 þeim sem unnið hefur til hans, en hvað er nú þetta slúdur sem jeg á
 að hafa kveikt, jeg held jeg verði að geta til að það mundi vera eitthvað
 hreppum viðvikandi, fyrst öll Hreppsnefndin er kominn í það, og þó
 veit jeg ekki hvað það getur verið, þá segja þeir ætla að þú farir ekki
 nærri þvi, það er haft eptir þjer að þann Hjörleifur Oddviti sje kominn
 á hreppinn og við höfum att að láta hann fá svo svo mikið af hrepp-
 num, þá segji jeg er það svona þá er ekki að furða þó þú redist inni hús min
 þegar jeg er haittadur, og gjörð fólk mitt hrætt, og mig kannske líka þeg-
 ar þú þikist hafa svomikið erindi eins og þetta, jeg hef sagt þetta, mér
 datt ekki til og það matti ekki berast út eins um hann og aðra sem þigga
 af sveit, en jeg hef ekki komið upp með það, þvi jeg hef það eptir manni
 ur nefndinni að hann hefði fengið nálagt 100 kr. úr sveitar sjóði, og ef
 þetta er satt, hvör er þá sökinn á mér, þá segja þeir það var ekki sveit-
 ar styrkur, við ljétum hann fá það fyrir það, að hann er Oddviti, þá
 sagði jeg, jeg er einagður þegar þú erud þinnir að meðganga þetta, og ekki

bætur það málstað ikkar að þú hafir látið hann fípað fyrir það að hann
 Oddviti þú það er regluleg óráðvendingu. að taka fje sem ikkur er trúnaðs
 ir og róta þú i einhvörn og einhvörn. og af þú mér datt ekki hugnein óráð
 vendlu þá hugarði jeg áreidantega að Hjörleifur hefði kvartað við ikkur
 sem annar þurfaður. og jeg hugsa að það sje eina ráðið fyrir ikkur að sje
 það nú hjér eptir. þú ekki er það skemtilegra fyrir ikkur. þegar það fer að
 berast útum hreppinn að þú hafid tekið tölverða verða peningauppæðir
 hreppsjóði. og látið svona i þukri ofani Vasa Hjörleifs. þá segja þeir þú fer
 með tómann þatting og vitleisu. það eru lög að það má láta hreppnefndar
 Oddvitann þá tóun. þá sagði jeg nú ætlið þú að breiða yfir þetta ikkar glay
 askot. með þú að sega að þú hafir lög sem þú getid synt. að þú hafid ekki gjört
 rangt. og jeg segi þú hafid eingunn lög til þess að þú megid gjöra þetta.
 þá segja þeir við skulum nú vita það hvort við getum ekki synt þjer þang
 við skulum gjöra það strags á morgun. og þá segi jeg og svo ætla jeg að
 bata þú við að ef þú sinid mér ekki þessi lög. þá skulu þú að endin
 skella á rassinnu hvör á öðrun fyrir alla framstöduna. eða synist ikkur
 það nokkuð ósanngjarnt. daginn eptir kemur einn af þeim. og
 þá segi jeg við hann nú ertu þaminn með lögin að syna
 mér. þá segir hann nei jeg er kominn til að biðja þig að
 fyrirgefa mér það sem i gærkvöldi jeg hef verid að hugsa um það
 i nótt hvað við vorum ómerkilegir að klampa eins og bjannar á heim
 ili þitt. og vita ækkert hvað við vorum að gjöra. þegar við komum
 út frá þjer i gærkvöldi þá var það það fyrsta að biðja Hjörleif að
 fima lögin þú hann var búinn að segja okkur að þang verid þjer
 sjer. en nú fer hann undann i flæmingi. og segir að hann gæti

ekki fundid þang nina i bili og jeg heyrði áftali hanns að hann
 hafði þang ekki, þá sagði jeg það er eins og jeg sagði ikkurígær að
 þang eru ekki til i þessum hrepp. lögin er svo Ef einhver Oddviti
 er svo veltitinn að hreppsbandur vilja ekki missa hann þá á hrepps
 nefndinn að boda til fundar, og ef meirihluti bændu vill hetdur
 launa hann, en tupa honum, þá meiga þeir það, en jeg er ekki með
 svona lögum, því við skulum taka eptur því að þegar farid er að launa
 einn þá verður farid að launa fleiri og svo verður endirinn að það verð-
 ur eilífur skattur á niðjunum, mjer finst það vera herlög skilda hvörs
 manns sem kosinn er i neynd eða i hvaða stöðu sem er, að reina að
 ljetta á þjóðinni töllum en ekki að auka þá, hreppsbandur kú's okkur
 i nefndina af því him treistir okkur best, og svo skildum við fara að
 þlokka þá meir en við þurfum og stinga því svo i okkar vasa, findist
 þjer þetta skín samlegt, nei jeg veit þjer þiker það ekki þú ert ekki
 svo gerður, og þó það sýmist ekki stór upphæð þetta sem þid ljét-
 ud Oddvitann fæ þá er alt stört hjá þeim sem ekkert eða litid eiga
 til, eins og margir eru i þessum hreppi eins og þjer er kunnugt,
 og svo finst mjer það veraskemtilegra að taka ekki fyrir það þó
 maður sje fáein áir Oddviti, jeg veit að það eru margir sem ekki
 hugmind um hvort Odditinn er trúur eða ekki, enn mjer finst
 það ekkert koma málinu við, svo töludum við mart saman sem
 ekki er skrifad i þessa bók, og skildum svo bestu vinnu og bróstum
 bádir hvor framami annann, út af þessu áfintýri, jeg sagði
 við hreppsnefndarmennina skömmuseinna, það hefur
 aldrei verið talinn heidarleg atvinna að ganga út að stela

enn hvad er þetta betra. ikkur þikir það ~~kannske~~ ^{kannske} þetta
~~það kannske~~. Mjær finst standa á sama hvörskömminn
 hvort það heitir. openbert rán, eða leinilegur þjófnaður
 þú tókud 100. kr. úr sveitarsjóði handa Hjörleifi. en þess þú
 hefur nokkud leifi til þess. nú iminda jeg mjær að þú haldur
 id áfram og gjörid þetta á hvörju ári hjær eptir. ikkur er það
 orðid kunnugt, að það má fara með fjallamenn eins og þú
 vill. því þeir geta ekki náð rjetti sínum. og verda þú að
 bera með þögn og þolinmæði hvad sem á þá er lagt.
 Mjær finst það nokkud einkennileg tilviljun, eða hvad þú
 á að kalla það. Hjörleifur kærði mig fyrir að jeg hefði
 dregid undir mig töluvert af fje hreppsins. en þegar hann
 fór að ráða yfir hreppsþjenu. þá lét hann ekki þingi
 bida að fara að plökka af því handa sjer. nokkud líkt eins
 og áður er skýrt frá í línun þessum um Pál Briem þegar
 það var hans fyrsta verk þegar hann kom í sýsluna allu
 opektum. að láta það vera hjær umbil sitt fyrsta verk
 að ríða austur undir Eyjafjöllum. og taka mikinn þátt
 þar af fólki al saklaust. og gjöra það að þjófum og
 meinsoðismönnum. og svo var hann ekki frómari en
 það, að hann fór að plökka af hundatollinum í þessum
 sama hreppi. mjær finst það mikid líklegt að það mun
 ekki hafa verid einu krónurnar sem hann hefur plökkað
 af sýslungum sínum með ánn hann var í sýslunni. það
 mátti þá vera sjer stök tilviljun. Jeg get hugsad að mörgum

þiki þessi saga min ótrúleg. og þiki mjör það edilegt þvi
 jeg hef opt sagt að jeg hefði ekki trúað þvi ef jeg hefði ekki verið
 í heyrnar og sjonar vottur að þvi. jeg get fullvissað menn um
 það, að það er satt sem jeg hef skrifað um þetta. og er þöckki
 mikid að heyra lesnar þessar línur á móti þvi að heyra og sjá
 hvörug farið var með fólkið dags daglega og við þetta varð það
 að búa mátti segja allann þann tíma sem Páll var í sjö-
 unni þvi það var óklárað þegar hann eptir 4. ár fór það ann.
 Ef einhvörreda einhvörjer lesa línur þessar. þá ætla jeg
 að bera upp nokkrar spurningar fyrir þá. Haldið þið
 að að Sjslumadur hefði dreyið þetta mál svona leingi
 ef hann hefði vitað sig hveinann? eða þegar honum
 var stemt á satta fund, þá kom hann ekki á satta fund
 inn, og þegar þeir sem stemdu honum. skrifuðu til
 Reykjavíkur og báðu um settann dómara. en þessari
 beiðni þeirra var ekki sintað. Sjslumadur hefði verið saklaus
 og nokkuð skeitt um heid ur sinn. þá fannst mjör að hann
 hefði átt að verast fyrsti sem bað um setu dómara. eða
 haldið þið að hann hafi gjört það að gamni synu að
 ríða út frá Holtrum um hövetur. Austur undir austur
 fjöll að biðja mig að taka á móti Hlandatollspeningunum
 og þá máttu allir þessir sakamenn hans fara hvört á land
 sem þeir vildu. Páll var ekki svo gerður að gjöra þetta þó
 Amtmadur skrifaði honum (sem var líka rjett af honum)
 ef hann hefði ekki vitað sig veikann fyrir.

heitrefað á Lambinu, svo ekkert ber heim, og þó er Einar
 látinn sverja, að það sje ekki sama lamb, Einar man ekki
 hvörning lambið var lítt og þó er hann látinn sverja, að það sje
 ekki sama lamb, það er rjetta reglugjörd syzlunnar, að ef kindur
 með vafa marki þá á að sýna hana hreppsnefndinni, og hún
 á að gefa úrskurdinn, jeg get í mindað mér að Einari hafi fund-
 ist hann vera svo viss í sinni sök að það þirfti ekki að sýna
 hreppsnefndinni lambið, en hvörning sem það hefur verið, þá
 er Einar hjér látinn sverja í sinni eigin sök, og finst mér
 hjér vera gjört of lítið gjört úr eidnum, og jeg get ekki betur
 sjeð, en það sje gjört í þem eina til gangi að koma Gudmundi
 í Fulkhusid, svo er verið að prófa Gudm. um hvað hann
 hafi hirt af fjöru, mér ^{finst} vera allt undir því komið ^{hvað} hann má
 hirða mikid, og sem jeg veit að Syzlumadur mun hafa í
 höndunum, jeg hef heyrt að Gudm. hafi teifi frá fjörueig-
 anda, að meiga hirða allt sem rekur, og ef svo er? hvor eru
 þá sakir? hann er spurður um staur, sem Eyjólfur í
 Öllid á að hafa viljad sverja, að hann hafi hirt af Berja-
 nesfjöru, cuminga Eyjólfur hann hefur þá þótt vissari
 um þesa spitu heldur enn spítuna sem hann áttid hafa
 hirt með Ingvári Berjaneskoti, þar sem stendur í prófunum
 að Eyjólfur hafi ^{átt} að segja að hún ~~hann~~ hafi verið í mist vestast
 eða austast á Steinafjöru, og þó Syzlumadur trúi Eyjólfni
 fyrst Gudm. á í klut, þá er þó að heyra að Eyjólfur hafi eitt-
 hvað til saka unnið, því hann, þar sem hann var einn af

þeim sem matti gista soltinn og skjálfanbli af kulda í
 Flesthusinu á Þorvaldleyri, svo ef er Gudm. prófadar
 út af set sem uppeldissonur Gudm. fann og sagði að hefði
 verið á yðsabalís fjöru, en nú á Gudm undur að hafi
 átt að segja að hann hafi átt að vera á Midbælis fjöru
 og er það nokkuð einkennilegt, ef hann hefði vitad það
 betur sem sat heima, heldurenn sá sem fann selinn á
 fjörunni, og hvörnig sem það var þá fór Gudm. ekkert leini-
 lega með hann, því hann gaf trúna í minni Borg alt menn
 á skinnid Jon bóndi á Lambafelli herti það fyrir Gudm.
 það er eitt sem hnefklar mig, og það er það, að við hvört
 próf stendur að bæði Gudm. og aðrir hafi mátt frjalsir
 og óhindradur, en mjér er til efs að svo hafi verið, og
 ekki hvað sist, hvað Gudm. áhrærir, framburdr. Gudm. er
 að sönnu nokkuð óskilmerkilegur, en af hvörju það hefur
 stafad, er mjér ekki vel kunnugt, en það má mikid vera að
 hann hafi verið alltaf frjals og óhindradur, og þá ekki
 ekki gott að segja hvörnig menn tala, ef það er þá rjett
 Bókad sem Bókad er, Gudmundur er prófadar út af grun
 hvað ann er sá grunur sprottinn, er ekki ^{gott} að sá sem þann
 grun hefur vakid, sje leiddur fram og látinn sanna sakir,
 mjér finst frá upphafi til enda, að það sje einhvör sem
 hefur viljad fella Gudmund, að ending krefst jeg þess að Gud-
 mundur verði algjörlega siknadur, og hann fái fullar skadabætur
 fyrir það, hvörnig hefur verið farid með hann, fólk hans og ffenad, og
 sem sýslumanninum mun vera kunnugast um.

jeg ætla að skira frá hvörnig stöð á staur þeim, sem
 jeg nefndi að Eyjólfur í Flid hirti, hann var þá hjá
 Jóni Gudmundssyni í Berjanesi, og Jón bad hann að fara
 á fjöru með Jngvari í Berjaneskoti, og fundu þeir staur sem
 var hálf fjörda alinn á leiingd, á Berjanesfjöru, en þegar heim
 kom, þá bad Jón Eyjólf að fara til Jngvars bæirnir voru rjett hvor
 hjá öðrum, og sagði þeir skildu sakja staurinn, og það gjöru
 þeir, en þegar Páll systumadur, eptir mörg ár, þá er Eyjólfur tekinn
 og kærdur sem þjófur, og sagt að hann hefði stolið konum af Steina
 fjöru og af því að Eyjólfur, gat ekki sagt frá flöru, þá mátti
 hann gista leiingi í Hlesthúsinu, hann sagði, að hann hefði gjört þetta
 eins og annað sem húsböndinn hefði sagt sjer að gjöra, og þeir
 gætu spurt hann að því hvört það væri ekki satt, en það gjöru
 þeir ekki, hann var mágur þorvaldar á þorvalds eyri það reid
 baggamunninn, en Eyjólfur Jngvar og húsböndi hans, voru allir
 dæmdir í Tuktúsið fyrir þetta. Jeg ætla að minnast önn
 á Tomas á Hrutafelli, að því jeg hef fingid upplising um hvörn
 ig það hafi átt að ganga til flyktonum ofirst eptir það hann
 kom að þorvalds eyri, eins og áður er sagt barst það út að hann
 hafi átt að sverja róngann Eid, þegar systumadur var kom-
 inn með hann út að þorvalds eyri þá er hann samtundis spurð-
 ur um það sama, sem hann var aðspurdur í hláðunni á
 Hrutafelli, og þá hafi hann átt að hafa sagt, það sem
 hjer fer á eptir, Jeg hef heyrt að fólkid í Hrutafellskoti
 hefði farið mjög oft farið á fjöru, og hirt þar miklu meira

enn hann og sambylismadur hans, og að hann hefði hefzt
 að folkid í Þrútafellskotu hefði verið djærft átt á fjörum og
 kvæðst hafa granað það um að hafa tekið meira en það
 átti með rjettu, og hefði það einna mest valið þennan grun,
 að hann hefði komist að því að menn frá Þrútafellskotu
 hefði iduglega farið á fjöru á næturnar. Enn fremur kvæðst
 hinn ákærði hafa sagt af fjökænsku umid eidin að framburði
 sínum, um fjöruferdir folksins í Þrútafellskotu, það hefði ver-
 id eins og hulid fyrir honum hvað hann hefði verið að gjöra,
 síðann hefður hann látið í ljósi að hann hafi eigi viljð segja
 hið sama um fjöruferdir þessar, af því að hann hefði eigi get-
 að sannad eða vitad að folkid í Þrútafellskotu hefði gert
 sig sekt í fjöruþjófnaði, og jafnframt kvæðst hann eigi
 hafa vitad að það vænhegningarvert að vinna falskan
 eid, svona átti að hafa verið framburður Tomasar, en jeger
 hjer um bil viss um, að hjer er ekki allt rjett bókad, það hefður
 einhver annar en Tomas sett saman þessa vitleisu.

Nú skulum við seta svo að þetta væri, eins og það stendur í
 bókunum, væri það þá svomikil sök að Tomas hefði ómugilega
 mátt vera við heimili sitt, heldur að vera flæmdur úr einum
 stad í annan, og auminga konann einsömum með börnin
 um höveturinn einsöllum heima, það kom til min madur
 sem var töluvert fróður í lögun, hann sagði ekki veit jeg
 af hvörju þeir vilja ekki lofa honum Tomasi að vera heima
 þá veit jeg það sagði jeg þeir eðla að serfa svo að honum að

58. 397
hann verði að hætta að búa og þá cetta þeir að ná i jörðina,
þá sagði það er undarlegt. ^{hann} Jon Hjörleifsson hefur þó, að
manni hefur sinst, vera besti vinur þeirra á Flrútafelli. jcg
sagði það er nú það sama, maður hugsadi að hann færi ekki með
fólki á Rauðsbakka eins og hann hefur gjört, eins og hún
Margrjet á Rauðsbakka og hennar fólk vilja allt gjöra fyrir
hann sem þau g mögulega gætu. þá sagði hann, það er und-
arlegt hvað systumadur væri titamur, við þá, mikid má Ranga-
ingum bregða við, að fá svona systumadur ^{hafa} ~~þeir~~. Flermann
sýslumann, sem mátti segja að hafi verið allt til lista lagt,
vitid göðmennskann og rjettvisinn. jcg held það sje óhætt að
segja, að hann hefur ekki viljád vamm sitt vita, hann var
roggsamur þegar þess þurfti með, hann hljöp aldrei i gönur
þó einhvörir vildu fá hann til þess, hann vildi vita þvörnig
grundvöllurinn væri áður enn hann fór að byggja, á honum,
það var einu sinni um haust að hann kom austur und-
ir fjöll og kom þá að þorvalldseyri, þá fer þorvalldur að
segja honum að sig vanti á heimtinnar 40, kindur og
hann viti, að þeim hafi verið stólið, og vill að Flermann
sýslumadur fari að garfa i því, þá segir sýslumadur þó
jcg sje mikill matmadur þorvalldur minn þá held jcg að
það sje ofmikid i sípu handla njer, auðvitad verð jcg að
gjöra eitthvad i því uppá þina á birð ef þú heimtar það,
og hvar heldurðu að jcg cetti nú helst að birja, en þá sagði
þorvalldur ekkert, i annat sinn það var um Vetur mikil hard-

indi bæði gaddar og biljer, og því allarskefmir á gjöf og föru
 ekkert frá hinsunum. Þá kvörfu 6. ár frá Þorvaldi á Þorvaldi
 eyri, þá skrifar Þorvaldur sýslumanni og biður hann að þanna
 nú austurundir fjöll því nú mundi vera hægt að finna þjófan
 þeir mundi ekki vera svo langt undan. Sýslumaður fór ekki austur
 undir fjöll bæði af því að veður og færd var svo slæmt, og líka af því
 að hann hugsadi sked^{gata} að kindurnar findust. Það var hjá Flusum
 sem árnar voru í heggardur og í honum 4. heyr. Seinni part vetrar
 ins þegar fór að stíttast heyrinn þá fundust ádurnefndar ár dandur
 í einni geilinni. Þær höfðu þá farið uppá heyrinn og troddu sjer ofan
 geilina og fent svo yfir þær.

Jeg hef nú skirt frá ímsum atvridum sem sína kvörnig Páll Brin
 og Magnús Torfason birjudu starf sitt sem sýslumenn í Rang-
 arvalla sýslu. og geta nú menn sjed hvort það var alveg á staðu
 laust þó mönnum sárnadi að verða að líða það allt bótalaut, og
 því döttu í hug að a brúka handalögmaíl. mjcr hefur oft döttu
 það í hug síðann að Páll sýslumaður var að þessu verki sínu,
 að það hefði verið fróðlegt að veta kvörnig ferill hans hefði
 orðið um sýsluna, með því að láta hann alveg vera sjálfreið-
 ann, og láta hann ekki mæta neinni mótspirnu, maður
 getur auðvitað þengidnokkra hugmindum það, með því að bita á bir-
 junina. jeg er hjerum bil vissum, að ef hann hefði ekki feingidreina
 mótspirnu undir Austurfjöllum, þá hefði það allt endað með skelf-
 ingu, sem synir það þegar hann var þó búinn að sjá kvörnig allt var
 lagad, að þá samt dæmir hann um 20. mars í Tukthúsið og þessir

20. menn verða að borga nálægt 2000. krónur, sem látur nærri að
 að þeirri hefðu þurft að láta 40. kyr. eða 300. ár. eptir því sem þá
 var gangverð í sýslunni. Þetta þurftu þeir að láta, fyrir uttann allt
 vinnutap og aðra armæðu sem þeir urðu að lida. svo það er nokkuð
 auðsjed hvörnig ástandid hefdi orðid í sýslunni hefdi hann feingid að
 ganga sjálfráður. eða með öðrum, ^{öðrum} ef enginn hefdi bent honum á hvað
 hann var að gjöra.

Jeg er opt að hugsa um mannamuninn í fleimum, sumir
 vilja allt bota, en aðrir aflaga, jeg get vel hugsað þáll Briem
 Sýslumadur hafði átt að laga ástandid í Rangárvallasýslu
 því jeg efa það ekki, að það hefur verið brint fyrir honum að
 þessi þurfti með, og það var ekki nema gott og sjálsagt fyrir
 hann að reina það. en það furðar mig á að hann skildi
 ekki hætta þegar hann sá hvörnig allt varlagad, en það var
 öðru nær. jeg er viss um að hefdi jeg fylgt honum í þessum
 verkefnum hans þá hefdi jeg orðid vinur hans því þeir voru
 vinir hans. ^{som það gjördu.} Og segje jeg það þó satt að jeg var því ekki mót-
 fallinn, nema af því að mjer sindist hann ekki gjöra rjett,
 og af því að jeg fylgdi honum ekki. þá reiddist hann mjer, og
 reindi til á imsa vegje að fella mig. Og trúad gæti þvi að
 þáll Sýslumadur hafði bidid Magnús Torfason að reina við
 eitthvað, eða hafa einhvör ráð að klenuma uppá mjer.
 jafnklida og hann ræki rembihnitinn á gjördir hans í Rang-
 árvallasýslu, Og þá iminda jeg mjer, að Magnús Torfason
 Sýslumadur sjera Kjartanpröfasturi Holti, sjera Skúli-

Udu krónur ^{lagst} viðjúp gleimskunnar eins og margt fleira
 ef Fljörleifur sonur hanns hefði ekki vakid þær upp eftir
 nokkur ár. Hvörjum var það skildara.

Ein kennileg ráðsmenska.

Fljörleifur Jónsson í Skardshlíð kærir mig eins og áður er sagt.
 en fyrr þessráðsmensku hanns. kemur hann upp um födur
 sinn að hann er sá Seki, Magnús Torfason og kona Fljör-
 leifs eru bræðra börn. svo honum hefur fundist það skilda
 sín að stíðja hann í þessu heidarlega verki. Sjera Kjartani
 prófasti í Hólta hefur ekki fundist að hann mætti ekki
 setja hjá þar sem Jón Fljörleifsson var móðurbróður hanns
 og svo var sjera Skúli prestur í Odda svo heppinn að meiga
 þrída þessa heidarlegu samkundu. og þessir allir vissu vel
 uppá sínar tíu fingur, að það var hjá Jóni þessi oftnefnda
 skuld, en ekki hjá mér. Hvað á maður að kalla þessa
 ráðsmensku? jeg held vægast sagt að jeg kalli hana.

Mei stóra stíleki heimskunnar

Sigurður Halldórsson

402

403

404

Það hefa mörgir spurtt mig að því hvort Jón Valdasmundi ekki
 hefa eitthvað til sakaunnid, því þeir trúu ekki að þeir hafi for-
 id með hann svona illa, hefði hann verið alsaklaus. Núi skal
 jeg skera frá hvörjar sakirnar voru. Jón Valldason bjó fyrst á
 fimnhundraða jarðarparti í Steinunum, þann part átti
 Þorvaldur á Þorvalldseyri. Það var í Otusturlandeyjum böndi
 sem hét Jón og var Brandsson og bjó í Hallgeirsey. Hann átti
 5. hundrud í Steinajördinni, þegar Jón Valldason var búinn að
 búa nokkuð mörg ár í Steinum. Þá var hann til sjöröðra
 úti Vestmannaeyjum, og þá var þar líka Jón í Hallgeirsey
 formadur með skip, þá selur Jón í Hallgeirsey þennann jarðar-
 part sinn í Steinunum. Sigurði Sigurfinnsson hreppstjóra
 sem þá var í Vestmannaeyjum, og svo biggdi Sigurdur hrepp-
 stjóri Jóni Valldasyni þennann jarðarpart. Þæði var það að
 þessi partur var mikil betri helðuren sá sem Jón Valldason
 bjó á, og svo fjekk hann hann með miklu betri kjurum.
 Sigurdur hreppstjóri ^{fiekk} hann fyrir 300. krónur. Þegar Þorvaldur
 á Þorvalldseyri frjetti það um vorid, að Jón Brandsson í Hall-
 geirsey, var kominn heim til sín, urverinu, þá ridur hann út að
 Hallgeirsey, með tvö menn með sjer, og vekur Jón upp því það var
 um nótt, það var þá erindid að Þorvaldur bidurni Jón að selja
 sjer áður nefndann jarðarpart, og rifta, nú stúlunni við Sigurd hreppst-
 Jón Brandsson vill það ekki, en Þorvaldur hatti ekki fyrir við
 hann en að hann selur honu hann, Þorvaldur sagði honum
 að hann skildi á birgast allt sem út af því leiddi, svo fjekk hann

kaupbrjefid. og svo borgaði þorvalldur þarinn með 300. krónum.
 svo fór hann til Jóns Vallda sonar og segir honum að borga sjer
 jörðargjaldid. þá segir Jón að það gjöri hann ekki. hann
 borgi það Sigurði hreppstjóra því hann byggði mjög jörðina
 og þegar þegar þorvalldur gat með engu móti feingid hann
 hann til þess. þá reiddist hann honum og reindin á ímsa veggi
 að hefna sín á honum, en Jón gat alltaf varist, en þegar þorvald
 ur sjer að hann gat ekki feingid þenna á durnesdönn jörðar-
 part, þá fór hann til Jóns í Hallgeirsey og segjer honum að
 hann hafi selt sjer annarsmanns eign, og að það sje Tuktússik
 svo hann verðaðneidast til að kára hann fyrir Sýslumanni
 Jón Brandsson varð alveg í Vandræðum og dauðhræddur og féll
 þorvalldur að gjöra það ekki og sagði að hann hefði sagt sjer að
 hann skildi á birgast allt sem af því leiðdi, en þorvalldur var
 ekki ánægður með það. en sagdist skilddi ^{ekki} Ekjara hann ef hann
 bjeti sig hafa það sem hann átti í Strngerisstöðumum í Fjöt-
 hlid. því þorvalldur vissi að Jón átti tíu hundrud í þeirri
 jörð, og á endanum gjörði Jón það, heldu enn fara í tuktússik
 svo þorvalldur fjekk þar 10. hundrud fornt mat. jörð fyrir 300.
 sem hann var áður búinn að láta Jón hafa fyrir á durnesdönn
 ann Steinapart. Nokkrum árum eftir að þetta gjördist, var
 birjad á því í Austureyjafjalla hreppi. að byggja eina Kring-
 ur 3ur. sem voru þar, ein var í Eyvindarkólum 2 í ytri-
 skögum og 3. í Steinumni var hún bigd í Eyvindarkólum
 þá voru ~~voru~~ nokkud margir sem áttu Steinana sú jörð var
 fornu máti 60. hundrud það var nú ~~var~~ gjörður samningur

við þá, og hann var sá að þeir lofðu að borga fjórðaprán^{orr} Kirkjunnar
 þegar biid væri að byggja hana í Eyvindarhólum. og þegar þar að-
 kom, þá voru það 105 kr. sem lögðust á hvör 5. hundrud. Nú skrifar
 sjera Tjartan prófastur í Hólta Sigurði hreppstjóra Sigurfinnssyni
 Vestmannaeyjum og segir að hann eigi að borga Eyvindarhóla-
 kirkju 105. krónur þar hann sje eigandi að 5 hundrudum í jörðunni
 steinum. Sigurdur skrifar prófasti aftur, og segir að hann borgi
 ekki þessar krónur, það hefur aldrei verið nefndtvið mig mig þessi
 samsteipa á Kirkjunum. og mér var enginn þægð í því, heldur þvert
 móti, þegar prófastur fær þetta brjef, þá skrifar hann Sigurði aftur
 og segir honum að ef hann borgi það ekki, þá láti hann dóm stólana
 skera úr. þá skrifar Sigurdur em. og í brjefinu stöðu þessiorð.
 prófasturinn í Hólta er ekki hæðsti dómstóll landsins, svo hætti
 prófastur að skrifa Sigurði. svo kem Sigurdur hreppstjóri skömmu
 seinna austur að steinum, og vill hafa það sem hann eigi í Steina-
 kirkju og selur það svomanni undir fjöllumum, á 30. krónur.
 Nokkrum árum eftir þetta, druknaði með öllum sínum hásetum
 áður nefndur Jón Brandsson í Hallgeirsey í ródri milli lands
 og Vestmannaeyja, nú vissi prófastur og hanns filgifiðskor
 hvört þeir eiga að snúa sjer, með áður nefndar 105. krónur. nú
 skrifar prófastur ekki Jóni í Hallgeirsey að hún eigi að borga
 þær þær sem hún og maður hennar áttu einusinni áður nefnd-
 ann jarduþart. Ekkann lét spirja Sýslumann hvort hún
 mundi þurfa að borga þetta. Sýslumaður segir það er sjálf sagt
 hún verður að borga það, þá var Páll Briem Sýslumaðurinn.
 seg gatum það í birjun greinar þessar að jeg ætlaði aði skera frá

kvæð Jón Valldason hefði til saka umnið, og það ^{var} þetta að ^{hann} vildi ekki
 borga þorvalldi gjaldid af ádur nemdum jarðþorri, eins og áður er
 skirt frá. Þegar hann lærði á sitt band, Sýslumennina Pál og
 Magnús þá ni skildi Jón Valldason ~~ni~~ ekki leingur komast
 undann, þá skildi hann þó loksins fá borgað Lambidgróa, enda
 geingu Sýslumennirnir hraustlega til starfa og áttuðu ekki
 að svikast um verkid, enda er líklegt að þorvalldur hefði lofað að
 borga þeim heildarlega dagsverkinn.

Jæger opt að hugsa um hvort það mundi vera nokkurn stöðvar
 í sögu Íslands, annað eins mál og þetta sturmfjalla mál
 þar sem Sýslumadurinn í Sýslunni, og Hreppstjóri hrepps-
 ins, taka sig saman til þess að taka fjölda fólks, og reyna
 á imsa vegu að gjöra það að Tuket húsmönnum, En svo
 urðu, Sýslumadur og hreppstjóri uppvisir að miklri
 óráðvæðni, en þinnir allir hjerum bil allir saklausir